

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wlen št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Položaj v Levanti

V času, ko se ostroji politična nasprotstva na glavnih svetovnih konfliktih področjih, se v Levanti, kakor se glasi stara označba za vzhodno Sredozemlje, vršijo samo priprave tako rekoč drugega ali celo tretjega reda. Nihče ne misli s tem, da bi to področje ne moglo postati prav tako konfliktna sfera prvega reda, vendar je v sedanjih situaciji tako, da se tu vršijo bolj nekaka kritja hrbtnih postojank, za oba svetovna tabora.

Seveda tudi to področje ni brez važnih dogajanj. Francija je svojo transakcijo s Hatajem, nekdanjim Aleksandrijskim sandžakom, ki ga je prepustila Turčiji, izvedla ravno v pravem času. V vsaki drugačni situaciji bi se bila iz tega prenosa izcimila bolj sporna zadeva. Sedaj pa je arabski svet tako zelo okupiran z drugimi problemi, da je stvar sprožila mnogo manj pozornosti, kakor bi jo v drugačnih, recimo bolj mirnih okoliščinah. Tako pa so muslimanski, posebno še arabski narodi vse bolj vzemirjeni po drugih dogodkih zadnjih mesecev, po katerih se je arabski svet čutil močno prizadega. K temu so prišle v najnovejšem času še vesti o naraščajoči napetosti na egiptovsko-libijski meji. Tako se more opazovati morda na prvi pogled nekoliko presenetljiv pojav, da je turška politika naletela v levantskem področju na splošno odobravanje.

Pod to perspektivo je marsikaj razumljivega tudi v Siriji. Tam se je izvedel v začetku julija že dolgo pričakovani prevrat, ki bi bil v drugačnih okoliščinah povzročil mnogo večje pretresljaje. Predsednik sirske republike je odstopil in obenem je odstopila tudi vlada ter so se nekatere določbe ustave začasno ukinile. Novi francoski visoki komisar, ki je došel spomladi v deželo, je posegel energično v upravo dežele. Novo stanje še ni dokončno urejeno in napovedovali so že za bližnje dneve nadaljnje ukrepe, ki najpomagajo prehod čez sedanjí provizorij. Jasno pa je iz vsega, da se je tu mandatna oblast odločila za energično politiko. Po sporazumu, ki ga je s sirske nacionalnimi predstavniki sklenila pred leti vlada ljudske fronte in ga potrdila ter ratificirala sirska poslanska zbornica, bi se imel v deželi ukiniti mandat. Sirija naj bi dobila samostojnost v popolnem obsegu po vzorcu, kakor so napravili Angleži v Iraku. Toda notranjepolitične spremembe v Franciji, še mnogo bolj pa nepričakovani začetek splošne evropske politične situacije je vsmeril razvoj na povsem nove tire. V zapadnih, tako francoskih kakor v britanskih krogih, celo v levčarskih, so začeli gledati na osamosvojitev v Levanti z drugačnimi očmi. Najbolj je mogoče karakterizirati ta preokret z morda nekoliko paradoksnim stavkom onega laburističnega poslanca v angleškem parlamentu, ki je dejal, da bi osamosvojitev izvenevropskih narodov pomenila njihovo podreditve drugim silam. V praktični politiki se je to reklo, da v Parizu niso hoteli napraviti dokončnega koraka v smislu sirskega sporazuma, marveč so odložili stvar na boljše čase. Ker pa se je bilo bati, da bodo sirske nacionalisti posegli po radikalnih sredstvih, se je francoski komisar odločil za preventivne korake, pa je v ta namen izbral dobrodošlo priliko, ko se je uredila zadeva s Hatajem. Podoba je, da se bo ta taktična poteza obnesla, zakaj iz Sirije je čuti neverjetno malo reakcije. Zdi se, da bo kritična prehodna doba lažja, kakor so se v Parizu bali.

Nemara je razen turške politike, ki uživa v bližnjem orientu zelo velik sloves, mnogo k takemu razpletu pripomogel tudi razvoj v Palestini. Tamkaj vse kaže, da so Angleži s svojo odločitvijo vendarle dosegli uspeh ter pred vsem prepričali arabski svet o pozitivnih in produktivnih nagibih svoje nove palestinske politike. Zakaj kljub ponovnim spopadom in nasilnim aktom je vendarle res, da se je situacija v deželi bistveno popravila in da so se arabski duhovi v znatni meri pomirili. Posebno poučne so v tem pogledu vesti o trenjih med voditelji arabskega terorističnega gibanja, pa o očitnih nasprotij med njimi, saj se iz njih razvidi, da se je poglavitna dinamika uporniškega podjetja že unesla. Razkritja o finančni pomoči zunanjih sil v korist teroristične akcije, ki se iz razumljivih razlogov obravnavajo ne navadno obzirno, so delovala jako učinkovito; nemara ne toliko sama po sebi, kakor v zvezi s celotnim mednarodnopolitičnim razvojem, ki mu stoji muslimani z mnogo večjo pozornostjo ob strani, kakor se na splošno misli. Zdi se, da je Palestina nehala predstavljati nemirno postojanko na šahovnici Levante.

Po svoje interesantna je tudi najnovejša kampanja turškega časopisja glede Dodekaneza. Nedvomno so vesti o tem šele prvi glasniki novih, odnosno povečanih nasprotij na vzhodnih oba-

„POLJSKA SE NE DA ODRINITI OD BALTIKA“

Močen odmev Rydz-Smiglyjeve odločne izjave — »Resen opomin vsemu svetu« — Francoski listi o položaju — Gdanska konferenca pri Hitlerju — Demanti o personalni uniji

Varšava, 21. julija. o. Poljski radio je včeraj v nemškem, angleškem in francoskem jeziku ponovil govor maršala Rydza Smiglega in je večkrat ponavljal zlasti njegove besede, da je Poljska vsak čas pripravljena boriti se za svoje pravice in svojo svobodo. Na ta način je hotela Poljska opozoriti ves svet, da je odločena iti v obrambi svojih interesov do skrajnosti. Listi poudarjajo, da je treba pomen teh besed oceniti po osebi, ki jih je izgovorila. Maršal Rydz Smigly je človek dejanj. Zato so njegove odločne besede tem večje, ga pomena.

Varšava, 21. julija. AA. (Pat). V zvezi z izjavo, ki jo je dal maršal Rydz Smigly zastopnikom tujih listov in ki so jo objavili tudi poljski listi piše »Gazeta Polska«, da so iskrene, enostavne in jasne besede vrhovnega poveljnika poljske vojske izraz soglasja ne volje vsega poljskega naroda. Te besede so še enkrat nesporno potrdile, da je Poljska vsa prežeta z duhom miru, da ne zahteva od nikogar ničesar in da z nikom ne želi prepri, vendar pa poljski narod ne bo dovolil, da bi ga odrinili od Baltika, pa čeprav bi se moral boriti sam ali s svojimi zavezniki. Ta ugotovitev, pravi list, vsebuje dve resnici: 1. Poljska bo ostala zvesta načelom maršala Piłsudske, ga, ki je učil, da je samo tisti narod vreden neodvisnosti, ki je pripravljen boriti se tudi v najbolj neugodnih razmerah, računajoč predvsem na svojo lastno moč. 2. Poljski narod je sam sklenil braniti svoje pravice v Gdansk, še preden mu je bilo znano stališče angleške in francoske vlade. Besede vrhovnega poveljnika poljske vojske je treba razumeti kot resen opomin.

Tudi drugi listi poudarjajo, da ves poljski narod brez razlike na politično orien-tacijo odobrava besede vrhovnega vojaškega poveljnika.

Varšava, 21. julija. z. V političnih krogih smatrajo, da ni zgolj slučaj, da je maršal Rydz-Smigly podal svojo izjavo v trenutku, ko se je mudil v Varšavi generalni inšpektor angleških prekomorskih sil general Ironside. S tem je dal razumeti, da odklanja Poljska sleherni nasvet v vprašanju svojega stališča glede Gdanska, obenem pa

je s tem demantiral vesti o pogajanjih med Poljsko in Nemčijo.

Po monakovskem zgledu?

Berlin, 21. julija. o. Kakor se doznava, je kancelar Hitler za prihodnji teden sklical v Berhtesganden novo konferenco voditeljev narodnih socialistov v Gdansk. Na konferenci bodo, kakor se zadržuje, izdelali končni načrt za rešitev gdanskega vprašanja.

V berlinskih diplomatskih krogih zatrjujejo, da si Hitler zelo prizadeva doseči sporazum z Anglijo, da bi se na ta način olajšala rešitev gdanskega problema. Nemška taktika gre za tem, da bi si Nemčija kakor svoječasnó v Monakovu, pridobila Anglijo za rešitev gdanskega problema v nemškem duhu. Obenem pa je cilj te taktike vzbuditi v Varšavi vtis, da bo Poljsko v pogledu zaveznikov doletela enaka usoda, kakor svoječasnó Češko-slovaško.

Vesti, da se namerava Hitler proglasiti za predsednika gdanskega senata in v obliki personalne unije izvesti priključitev Gdanska k Nemčiji, v merodajnih berlinskih krogih kategorično demantirajo.

Domneve pariških listov

Pariz, 21. julija. AA. (Havas) Današnji listi prinašajo številne vesti iz Gdanska. »Journal« trdi, da se še dalje govori o vojnih pripravah v svobodnem mestu. Omenja znatno pojačanje policije ter ustanovitev posebnega Heimwehra. Bousart piše v »Petit Journalu« med drugim: Bodimo tudi nadalje mirni ter čakajmo, kaj bo prišlo, tako ono, kar se lahko predvideva. Kakor tudi ono, kar se ne more predvideti. »Figaro« trdi, da je vodja nacionalnih socialistov v Gdanku Förster dobil za časa zadnjega bivanja v Nemčiji nova navodila. List prinaša vest, da se bo konec meseca sestala konferenca najuglednejših osebnosti nacionalne socialistične stranke in predstavnikov Gdanska. List obirno poroča o razpoloženju gospodarstvenikov v Gdanku. List pravi, da vlada med gospodarskimi krogi v Gdanku zaskrbljenost glede razvoja situacije. Sma-

trajo, da bi kakšna sprememba mednarodnega pravnega položaja Gdanska lahko imela težke posledice za gospodarstvo Gdanska, ker bi luka ostala brez večjega prometa.

»L'Epoque« piše, da igra pri sporu glede Gdanska veliko vlogo vprašanje prestopa Nemčije, ki ne more opustiti Poljski njene odločnosti od prvega trenutka. List polemizira s trditvami nemških listov, da Poljska ogroža Vzhodno Prusijo. Poljska nima nobenih zahtev glede tega ozemlja, ki predstavlja v narodnostnem pogledu nemški otok, obkrožen od slovanskega prebivalstva. List pravi, da Poljska v tem primeru nikakor ne zastopa načela »živiljskega prostora«.

Dr. Göbbels v Salzburgu

Salzburg, 21. julija. AA. (DNB). Danes je prišel v Salzburg nemški propagandni minister dr. Göbbels.

Nov incident v Gdanku

Varšava, 21. julija. br. Včeraj popoldne se je pripetil v gdanski luki nov incident. V luko je priplula jahta nekega poljskega vojaškega atašee. Gdanska policija je vdrla na ladjo in jo preiskala, čeprav se je poljski diplomat legitimiral z diplomatskim potnim listom. V Varšavi je nastalo zaradi tega incidenta, ki se je pripetil le nekaj ur po umoru poljskega carinika na gdanskopoljski meji, silno vznemirjenje. Poljski komisar v Gdanku Hordacki, je prejel nalog, da takoj z vso odločnostjo potestira proti takemu postopanju s poljskimi diplomatskimi zastopniki.

Poljski izum protiletalskih topov

Rim, 21. julija. o. Agencija Stefani poroča, da je Anglija sklenila velika naročila protiletalskih topov na Poljskem. Gre za topove najnovejšega modela, ki predstavljajo zadnjo besedo tehnik. Te topove je konstruiral neki poljski inženjer. Narčte teh topov, ki so skrajno precizni in omogočajo točno pogoditev cilja celo v višini 8000 m, drže v največji tajnosti.

Ironsidov odhod iz Varšave

Varšava, 21. julija. AA. (Pat). Poveljnik angleških prekomorskih sil general Ironside je danes z letalom zapustil Varšavo. General se vrača preko Gdinje in Kodanja v London. Pri slovesu so mu priredili prisrčne manifestacije.

Chamberlainov poseg v kreditna pogajanja

London, 21. julija. ž. Težave, ki so se pojavile v angleško-poljskih kreditnih pogajanjih, so brez dvoma zelo delikatne narave, dasi je na eni strani razumljiva želja Anglije, da želi biti kot posojilodajalec obenem tudi liferant Poljske, kakor je razumljivo tudi stališče Poljske, da naroči potrebno orožje v onih državah, ki ga lahko čimprej dobavijo, ker je angleška vojna industrija trenutno zaposlena predvsem z dobavami za angleško vojsko. V poštove prihajata predvsem Rusija in ameriške Zedinjene države. V pogajanja je sedaj posegel osebnó Chamberlain. Londonški listi izražajo prepričanje, da bo kljub vsem težavam v najkrajšem času dosežen sporazum, zlasti glede na važna poročila, ki jih je poslal vladi general Ironside.

London, 21. julija. AA. (Reuter). Kakor se izve, bo imel jutri glavni finančni svetovalec angleške vlade sir Leith-Ross sestanek z voditeljem poljske gospodarske delegacije polkovnikom Kocom.

Debata o izvoznih kreditih v lordski zbornici

London, 21. julija. br. V gornjem domu je bila danes podrobna razprava o načrtu zakona, po katerem naj bi se fond za izvozne kredite povečal na 50 milijonov funtov. Zastopnik laburistične stranke je izjavil, da smatra stranka ta zakon za zelo potreben. Obžaloval je, da ni bil zakonski načrt že pred meseci predložen. Zastopnik vlade je izjavil, da se bodo izvozni krediti povečali v prvi vrsti zaradi tega, da bo mogla angleška vlada izpolniti v vsakem pogledu jamstva, ki jih je dala Poljski, Rumuniji in Turčiji.

London spet napoveduje sporazum v Moskvi

Najbolj optimistični so »Times«, ki na vso moč podpira Chamberlaina — Drugi listi so bolj rezervirani

London, 21. julija. z. Angleško-ruska pogajanja so, kakor poroča »Times« stopila v odločilni stadij. Na obeh straneh se manifestira dobra volja in je dolgotrajnost teh pogajanj pripisovati predvsem medsebojnemu nezaupanju, ki pa je sedaj že odstranjeno. Pogajanja so že tako daleč napredovala, da se računa z vso resnostjo na skorašnji podpis zavezniške pogodbe. Težkoče, ki še obstajajo, niso niti ene desetino tako velike, kakor so bile točke, glede katerih je že dosežen popoln sporazum. Z zadnjimi navodili, ki jih je poslala angleška vlada v sporazumu s francosko, je končno rešeno tudi vprašanje jamstva za baltičske države in to v smislu ruskih zahtev. Anglija je na priitis Francije sprejela poslednje ruske predloge glede jamstev za baltičske države tudi glede notranjih sprememb v teh državah, tako

da se mora vsako nemško podpiranje, podobno onemu v Španiji, smatrati za sovražnen napad.

»Times«, ki predstavljajo glasilo največje okolice Chamberlaina, objavljajo mnogo bolj pozitivno in optimistično poročilo o moskovskih pogajanjih, kakor pa ostali listi, ki zlasti naglašajo, da bo Molotov najbrže že prihodnji teden odpotoval na tri- do štiritredenski dopust. »Times« računa, s tem, da bo sporazum sklenjen in podpisan še pred njegovim odhodom. Naknadno se doznava, da je francoska vlada sporočila angleški vladi, da smatra za neobhodno potrebno, da Anglija pristane na ruske zahteve, ker bi sicer prišlo do prekinitve pogajanj, kar bi moglo imeti spričo sedanje mednarodne napetosti usodne posledice.

Rumunija se je pogajala z Nemčijo?

Budimpešta, 21. julija. o. Iz običajno zelo dobro informiranega vira se doznava, da so se vodila nedavno med Rumunijo in Nemčijo pogajanja glede jamstva za nedotakljivost sedanjega ozemlja Rumunije. Ta pogajanja pa so propadla. Pooblaščenec rumunske vlade se je dvakrat obrnil na merodajne nemške činitele s predlogom, naj bi Nemčija prevzela jamstvo za rumunske meje in sklenila z Rumunijo garancijski pakt, kakor ga je sklenila že z nekaterimi drugimi državami. Nemčija pa je to odklonila, češ da se ne želi vmešavati v interne balkanske spore. Tako poročstvo bi se moglo po nemškem mnenju smatrati za enostransko stališče Nemčije.

lah Sredozemskega morja. Bilo bi odveč, spuščati se v podrobnosti te kampanje in razmotrivati o možnostih reakcije. Toda kampanja priča, kako sistematično je mlada, ali bolje pomlajena Turčija na delu, da si utrdi svoj teritorij in s propagando pomaga delati priprave za vsakovrstne eventualnosti. Pri tem je posebno interesantno, kako se uveljavlja v paradoksnih sodobne svetovne situacije znova zanemarjanje narodnostnega načela. Zakaj znano je, da so otoki Dodekaneza naseljeni z grškim prebivalstvom, ki je med njimi Turkov le malo. In vendar je postavilo turško časopisje zahtevo po vrnitve teh nekdanj turških otokov, ki imajo pač to svojstvo, da ležijo tik ob maloazijski obali in pomenijo izredno važne strateške točke v Levanti. Razumljivo je, da iz Italije turške zahteve energično odklanjajo in že v naprej odklanjajo vsako razpravo o njih.

ona pa smatra Balkan za gospodarsko celoto. Zato ni v interesu Nemčije, da bi na tak način vzbudila vtis, da daje Rumuniji prednost pred drugimi balkanskimi državami. O tem odklonilnem stališču Nemčije sodiijo v Bukarešti, da gre v prilog madžarskim in bolgarskim revizionističnim zahtevam.

Potovanje kralja Karola

Bukarešta, 21. julija. p. Kralj Karol je ponoči odpotoval v Constanzo, kjer se je vkrcal na svojo jahto »Luce Aferule«. Krali namerava 21. dni križariti po grških vodah.

Bukarešta, 21. julija. o. Rumunski kralj Karol je danes s svojo jahto potoval skozi Dardanele v Egejsko morje. Kakor zatrjujejo v dobro poučenih krogih, se bo ustavil v Turčiji in Grčiji, kjer bo imel važne politične razgovore.

★

Angleški general na Letonskem

Riga, 21. julija. AA. (Stefani). Angleški general Barth, ki je bil za časa bojev za neodvisnost šef angleškega vojnega odposlanstva na Letonskem, je prišel na povabilo letonskega vojnega ministra v Rigo. General Barth ostane na Letonskem nekoliko dni.

Dolge papeževe počitnice

Rim, 21. julija. AA. (Stefani) Sv. oče Pij XII. bo odšel iz Rima 24. t. m. v Castel Gandolfo, kjer bo prebil poletne počitnice. V Castel Gandolfo bo ostal do septembra.

Halifax prevzema vodstvo angleške zunanje politike

Chamberlain se ne upira, ker upa na ta način držati stran od vlade Churchilla, svojega najhujšega tekmeca in nasprotnika — Vtis poletov nad Francijo

London, 21. julija. K. Čeprav so v zadnjih dneh malo potihnile alarmantne vesti o neposredni nevarnosti oboroženega konflikta, zasledujejo v tukajšnjih političnih krogih mednarodni razvoj z vso pozornostjo in smatrajo trenutni položaj za zelo resen. Nihče ne vidi več poti, ki bi mogla voditi k trajni mirni rešitvi perečih problemov. Posledica je, da sprejema vsi Angleži nove ogromne žrtve za oboroževanje ne le z ravnodušjem, kakor pred nekaj tedni, temveč že z zadrževanjem, ki dviga njihovo samozavest. V Angliji se opaža danes povsod nov duh, zlasti pri mlajši generaciji, ki si ne dela nobenih iluzij in je zato pripravljena na vse. Niti najžej Chamberlainovi pristajni ne mislijo, da bi moglo nastopiti novo Monakovo. Zunanja politika vlade lahko računa na tem večjo podporo javnega mnenja, kolikor večja postaja njena odločnost. Večje odločnosti, ki se kaže v vladni politiki, pa javno mnenje ne pripisuje toliko Chamberlainu, kolikor lordu Halifaxu, zunanjemu ministru, ki pridobiva vedno bolj na simpatijah v širših krogih, ker gre o njem glas, da posega čedalje odločneje v angleško zunanjo politiko.

Verjetno je, da je do tega preokreta prišlo predvsem zaradi povečane kampanje tiska in javnega mnenja za vstop Churchilla v vlado. Chamberlain, ki se s to mislijo še ne more sprijazniti, skuša upoštevati javno razpoloženje s tem, da kaže večjo odločnost, odnosno, da bolj in bolj prepušča vodstvo zunanje politike lordu Halifaxu, o katerem se trdi, da je po svojem zunanjopolitičnem gledanju bližji Churchillu in Edenu kakor pa Chamberlainu, dasi se je doslej izogibal sleherne mu konfliktu s predsednikom vlade. Churchillov vstop v vlado se navzlic močnemu pritisku javnega mnenja vendarle še ne zdi aktualen, to pa ne le zaradi Chamberlainovega odpora, temveč tudi zaradi odpora samega Churchilla, ki bi vstopil v vlado le pod gotovimi pogoji. Razen tega bodo na jesen v Angliji volitve, ako bo to dopuščala mednarodna situacija; zato bi spor med Churchillom in Chamberlainom, ki sta oba člana iste stranke, ne bil priporočljiv pred volitvami. Tak spor pa smatrajo vsi za neizogiben, čim bi se Churchill pojavil v vladi.

Na splošno odobravanje je naletel v angleškem javnem mnenju zlasti poizkusni polet angleških bombnikov nad Francijo, ki se ne ocenjuje samo z vojaških, temveč tudi s političnih vidikov. Anglija je s tem svojim letalskim poletom hotela prepričati vse svoje zaveznike, da lahko izpolni dano besedo glede vojaške pomoči in da to lahko stori z mogočno vojaško silo. To bodo po splošnem pričakovanju potrdili tudi bližajoči se manevri angleške mornarice, ki bodo kombinirani z letalskimi manevri in ki bodo po sodelovanju vojaških sil doslej največji angleški

manevri sploh Anglija se, kakor izgleda, že sedaj temeljito pripravlja na vse možnosti, ki bi po napovedovanju nekaterih mogle nastopiti to jesen.

Kratke počitnice spodnje zbornice

London, 21. julija. w. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bodo letošnje počitnice angleškega parlamenta zelo kratke. Trajale bodo samo od 4. avgusta do 26. septembra. Chamberlain želi čimprej rešiti vsa vprašanja na zakonodajnem polju, da bi mogel v jeseni izvesti nove volitve, če bo to dopuščal mednarodni položaj.

Laburisti zahtevajo razpravo o zunanjih politiki

London, 21. julija. AA. Reuterjev parlamentarni dopisnik poroča, da delavska stranka ne bo zavzela opozicijskega stališča o priliki drugega branja zakonskega osnutka proti terorizmu, ki ga bo obrazložil prihodnji ponedeljek notranji minister sir Samuel Hoare. Delavska stranka pa namerava postaviti vladi zahtevo po razpravi o zunanjepolitičnih vprašanjih, in sicer še pred poletnimi počitnicami, ker veliko število članov delavske stranke smatra, da parlament ne bi smel iti na počitnice pred zaključitvijo angleško-ruskih pogajanj.

Londonska garnizija v poletnih taboriščih

London, 21. julija. AA. (Reuter) 10.000 vojakov suhozemske vojske bo odpotovalo ta teden iz Londona, da se udeleže vaj, ki bodo v poletnih taboriščih. To bo tudi največji transport teritorialnih čet iz Londona, kar jih je sploh kdaj bilo organiziranih, ker bodo te čete transportirane s prevoznimi sredstvi vseh vrst. K vajam bodo odpeljali tudi topove in tanke, vojniki pa bodo v popolni bojni opremljeni.

London, 21. julija. br. Pred kratkim so se v Angliji ustanovile prostovoljske letalske formacije. Ta napol vojaška organizacija šteje sedaj že 10.000 članov. Pri zdravniških pregledih so ugotovili, da je 7000 članov te organizacije sposobnih za vojaško letalsko službo. Med prostovoljci je 8000 ljudi, ki še niso dosegli starosti 34 let.

Važna obrambna iznajdba angleškega učenjaka

London, 21. julija. AA. (Stefani). Listi objavljajo vest, da so angleški učenjaki iznašli nov aparat, ki lahko ujame tudi najmanjši šum letal, kadar letijo zelo visoko, tako da se bo protiletalsko topništvo lahko uspešno borilo proti sovražnim letalom.

Korak naprej v Tokiu

Po japonskih vesteh pogajanja z Anglijo ugodno napredujejo, v Londonu pa še ne vedo ničesar

Tokio, 21. julija. AA. (Reuter) Včeraj popoldne sta se ponovno sestala ministri za zunanje zadeve Arita ter angleški veleposlanik Craigie. Po končanem sestanku je bilo objavljeno uradno obvestilo, ki pravi, da so pogajanja napredovala korak naprej. Prihodnji sestanek bo jutri.

Uradno dalje poročajo, da je za jutri napovedana izredna seja vlade in da bodo pri tej priliki ministri razpravljali o nadaljnjih pogajanjih. Grof Hiranuma, predsednik ministrskega sveta, bo podal zatečen poročilo cesarju. Poleg tega pa bo tudi posebna konferenca, ki se je bodo udeležile vse osebnosti, ki bodo vodile bodoča pogajanja. Na tej konferenci bodo sodelovali razen ministrov Arita in Itagaki, tudi predstavniki vojaških in konzularnih oblasti v Tiencinu.

Reuterjev dopisnik v Tokiu do danes opoldne še ni mogel dobiti nobenega konkretnega poročila o japonskem virov, po katerih sta japonski zunanji ministri Arita in angleški veleposlanik Craigie na današnjem sestanku dosegla soglasje o celi vrsti vprašanj, ki so v zvezi s tiencinskim sporom.

Sporazum že dosežen?

Tokio, 21. julija. br. Čeprav ugotavlja uradni komunikacije o današnjem sestanku poslanika Craigieja z japonskim zunanjim ministrom Arito, da je bil pri tem razgovoru na osnovi zadnjih navodil, ki jih je prejel poslanik iz Londona, narejen le »korak dalje«, zatrjujejo v dobro poučenih krogih, da je bil dosežen že popoln načelni sporazum glede vseh vprašanj, ki se tičejo tiencinskega spora. Japonska vlada bo imela jutri popoldne svojo sejo in bo potrdila doseženi sporazum, na kar se bo lahko še takoj sestali strokovnjaki obeh vlad, da uredijo vse podrobnosti. Po jutrišnji seji vlade bo izdan komunikacije, iz katerega bo mogoče izvedeti nadaljnje podrobnosti. Zanimivo je, da so se danes popoldne na japonskih borzah zaradi vesti o sporazumu dvignili tečaji vseh papirjev.

Japonci poročajo o uspehu v Šansiju

Tokio, 21. julija. AA. (Reuter). Agencija Domei je izdala poročilo, v katerem pravi, da so japonske čete v ponedeljek zvečer zavzele mesto Kaoring v jugovzhodnem delu pokrajine Šansi. Poročilo pravi,

da je mesto Kaoring močno utrjeno in da predstavlja strateško važno točko. Po japonskem poročilu, ki ga je objavila agencija Domei, so japonske čete v torek zavzele tudi Čenčao mesto v jugovzhodnem delu pokrajine Šansi. Poročilo pravi, da je ta uspeh japonskih čet posebno važen zaradi tega, ker je bilo do zdaj mesto Čenčao eno glavnih vojaških oporišč kitajskih nerednih čet.

Japonske čete v bližini Hongl onga

Čungking, 21. julija. AA. (Reuter). Po kitajskih poročilih so se japonske čete, zaščitene z močnim bombardiranjem z vojnih ladij in topništva, izkrcale v Svasovu, 55 milj severovzhodno od Hongkonga.

Letalski boji v Mongoliji

Kvingking, 21. julija. AA. (Havas). Sporocile kvantunske vojske pravi, da so japonska letala stopila danes v borbo z mongolsko-sovjetskimi letali v pokrajini ob jezeru Buir. Poročilo dalje pravi, da so japonska letala zbila več nasprotnih letal.

Povratek novinarjev z mongolske fronte

London, 21. julija. o. »Daily Telegraph« poroča, da je imela japonska vlada izredno sejo, na kateri se je bavila s položajem na mongolsko-mandžurski meji, kjer se nadaljujejo ogrožene borbe. Sprejet je bil sklep, da se bo Japonska zaenkrat omejila samo na diplomatske demarše v Moskvi. V Tokiu so se vrtnili nevtralni opazovalci z mandžurske meje. Sami so bili tam pričati letalski bitki med desetimi japonskimi in desetim ruskimi letali. V tej borbi, ki je trajala pol ure, so bila sestreljena tri ruska in eno japonsko letalo. Japonsko poveljstvo pa je po tej bitki objavilo poročilo, da so Japonci sestrelili 59 ruskih letal.

Stiki z Zedinjenimi državami in Francijo

London, 21. julija. AA. Reuterjev diplomatski urednik poroča, da so bila nocoj poslana nova navodila angleškemu veleposlaniku Craigieju. Po današnjem razgovoru, ki sta ga imela Craigie in Arita, še ni prispelo v London poročilo. Craigie je v stiku s francoskim in ameriškim veleposlanikom v Tokiu, ki sta popolnoma obveščena o napredovanju angleško-japonskih pogajanj.

Skrb za begunce

V evropskih državah živi brez stalne zaposlitve okrog 150.000 židovskih in drugih beguncev iz Nemčije

London, 21. julija. b. Včeraj se je tako zvali »evianski komite« za zaščito političnih beguncev sestel na sejo v Londonu pod predsedstvom lorda Wintertona. Odbor je prišel do zaključka, da ni več mogoče še nadalje prepustiti skrbstva za begunce izključno zasebnim organizacijam in pobudam. Angleška vlada trenutno še proučuje, kako bi sama lahko prispevala na pomoč zlasti beguncem iz Nemčije. Teh je bilo po dosedanjih podatkih samo lanske leto najmanj okoli 120.000. V prvem četrtletju letošnjega leta so zasebne organizacije oskrbele okoli 29.000 beguncev iz Nemčije in jim omogočile izselitev. Zaposeliti pa je bilo mogoče doslej le malo izmed njih. Računa se, da je brez stalne zaposlitve še vedno okoli 150.000 beguncev, ki žive v raznih evropskih državah. Od teh jih uživa najmanj okoli 60.000 podporo.

Komisija je nadalje proučevala možnosti stalne naselitve beguncev v nekaterih državah. Navajale so se naslednje pokrajine: Nova Rodezija, republika San Domingo in Filipini. Na Novi Rodeziji bi bila naselitev mogoča samo z veliko finančno podporo, v republiki San Domingo bi se

dalo naseliti okoli 30.000 beguncev, na Filipinih pa okoli 10.000. Sredstva za dosedanje naseljevanje so se črpala samo iz zasebnih virov, le angleška vlada je v ta namen stavila na razpolago znesek 4 milijone funtov (nad milijardo din). Belgija, ki ima na svojem ozemlju okoli 15.000 beguncev, trenutno skrbi za okoli 3.000 najbolj revnih, nizozemska vlada pa je pravkar ustanovila večje osrednje taborišče za begunce na svojem ozemlju. Za pomoč beguncem se je doslej iz zasebnih virov zbralo okoli 10 milijonov funtov (3 milijarde din), k čemer je treba dodati še okoli 5 milijonov funtov, ki jih predstavljajo zasebni gostoljubje. Viri pa se izčrpavajo in novega dotoka ni več. To je vzpodbudilo angleško vlado, da je začela misliti na redno podporo akcije za zaščito beguncev.

Nemški veleposlanik pri Daladieru

Pariz, 21. julija. AA. (DNB) Kakor se izve, je nemški veleposlanik v Parizu Welczek obiskal francoskega predsednika vlade Daladiera, da je z njim razpravljal o vprašanju beguncev.

Vtihadapljanje Židov v Palestino

London, 21. julija. br. V spodnji zbornici so snovi razpravljali o palestinskem vprašanju. Kolonialni minister Mac Donald je podal zanimive izjave o angleški politiki v Palestini. Posebej je opozoril na ilegalno priseljevanje židov v Palestino. Naglasil je, da hočejo židje na ta način reagirati na angleško politiko, proglasevno v znani beli knjigi. Toda židje so se pri tem usteli. Angleška bela knjiga namreč predvideva nezakonito priseljevanje židov in določa, da se štejejo ilegalni priseljencev vsako leto odšteje od dopustnega števila priseljencev. V prvih šestih mesecih t. l. se je v Palestino priselilo že 8000 židov. S tem je izčrpana njihova izseljevalna kvota že za nadaljnje tri mesece. Židje se izgovarjajo, da se ilegalno selijo v Pale-

stino predvsem židovski begunci iz nekaterih srednjeevropskih držav. Ugotovilo pa se je, da je od vseh letošnjih ilegalnih priseljencev 40% iz Poljske in Rumunije in le nekaj odstotkov iz Nemčije in Italije. Angleška vlada bo v danem primeru izdala stroge ukrepe, da se ilegalno priseljevanje ukine. Angleška vlada hoče pošteno postopati z židi in Arabci, ne bo pa dopuščala nikakega izigravanja svoje politike.

Jeruzalem, 21. julija. AA. (DNB). Vojno sodišče je obsodilo nekega žida na mesec dni temnice zaradi protizakonite nošnje orožja. Prav tako je vojaško sodišče obsodilo nekega židovskega mladeniča na dosmrtno robijo zaradi uboja nekega Arabca.

dr. Miloslav Stojadinović, član mednarodnega posvetovalnega odbora »Kraft durch Freude«, ter dr. Vasiljevič, ravnatelj beografskega veleposlaništva. Poleg tega se kongresa udeležujejo tudi odposlanstvo Jugorasa.

Zahteve Nemcev na Madžarskem

Budimpešta, 21. julija. o. Vojda nemške narodne manjšine na Madžarskem dr. Fran Basch je poslal vladi obširno spomenico, v kateri v 13 točkah formulira nemške zahteve. Poleg kulturne avtonomije in nemških šol zahteva tudi, da morajo dobiti Nemci v madžarskem parlamentu najmanj 15 poslancev. Razen tega zahteva pravico sodelovanja organizacije Nemcev v vseh formacijah narodno-socialistične stranke ter pravico do nošnje hitlerjevskih znakov in uniform. Madžarska vlada mora prepričati vsako Nemcem sovražno propagando v madžarskem tisku in v javnosti.

Nemška spomenica navaja končno, da je na Madžarskem 700.000 Nemcev, do čem jih madžarska uradna statistika priznava samo 478.000.

Beležke

Politično zatijje

Pod tem naslovom piše včerajšnji zagrebški »Obzor«:

»V razvoju politične situacije je nastopilo zatijje. Del politikov je že na političnih, ostali se nanje odpravljajo. Z ozirom na to zatijje je računati, da vsaj za prihodnjih 15 do 20 dni ne bo novih momentov v politični situaciji. Medtem pa se seveda tudi dalje delajo razne kombinacije in se širijo razni glasovi o političnem razvoju. Vse te verzije je treba sprejemati z rezervno. Kakor doslej je tudi po- slej najbolj počakati, kaj bodo prinesli prihodnji dnevi.«

Odgovornost

muslimanskih voditeljev

Sarajevska »Pravda«, glasilo muslimanskih pristašev JRZ objavlja uvodnik o potrebi čim večjega edinstva v vrstah muslimanov. »Pravda« zavrača glasove raznih listov, ki so po smrti dr. Mehmeda Spaha pričeli napovedovati razkorj in razdor med bosanskimi muslimani, ter pravi:

»Jugoslovenski muslimani se predobro zavedajo usodnega pomena današnjega časa, ko se rešuje vprašanje bodoče ureditve naše države, ki se bo tikala še prav posebej ravno muslimanskih interesov. Med muslimanskimi politiki ni danes nikogar, ki bi si upal zanašati razdor v muslimanske vrste. Zavezo odgovornosti, ki jo nosi sleherni med njimi, naj bo potem že v katerikoli stranki, je tolika, da so v naprej brezizgledne vse nade tistih, ki bi želeli zanesti razdor in neslogo med muslimane. Jugoslovenskim muslimanom sta danes slo- ga in edinstvo bolj potrebni, kakor kdaj doslej.«

Obratne volitve

pri ljubljanskem tramvaju

Čitatelji se bodo še spominjali, da so bile pred dvema mesecema, ko je bil določen nov in dokončen termin za volitve zaupnikov, obenem razveljavljene, tudi vse volitve, ki so se do takrat že izvršile, med njimi tudi volitve pri ljubljanskem cestni železnici. Novi termin za volitve je mesec od 15. julija do 15. avgusta. Tako so se včeraj ponovile volitve tudi pri ljubljanskem tramvaju. Prvih volitev, ki so bile v maju, se je udeležilo 187 uslužbencev, včerajšnjih pa 219, kar je posledica povečanja volilne agitacije. Kakor pri prvih volitvah sta bili tudi že včeraj vloženi dve listi, lista stare strokovne organizacije in lista podružnice Jugorasa med tramvajskimi nameščenci, ki ima vpisanih nad 100 članov. Strokovna lista je dobila včeraj 136 glasov, za 16 glasov več, kakor v maju. Enako je za 16 glasov narasla lista Jugorasa, ki je dobila v maju 27, včeraj pa 43 glasov. Strokovna lista dobi pet, lista Jugorasa pa enega zaupnika, prav tako kakor pri majskih volitvah. Volitve so bile tudi to pot tajne.

Dr. Beneš spet v Londonu

Pred dnevi se je bivši češkoslovaški predsednik dr. Edvard Beneš vrnil iz Amerike v London, kjer namerava ostati dalje časa. Ob svojem izkrcanju v Plymouthu je izjavil novinarjem, da bo verjetno ostal v angleški prestolnici do pomladi. Potem se bo spet vrnil v Ameriko, kjer bo v Chicagu predaval na vseučilišču. Dr. Beneš je nadalje izrazil svoje zadovoljstvo nad pozornostjo, ki so mu jo zasebno kakor na predavanjih izkazovali Američani.

Aktivni patriotizem

Jana Kiepura

Znani poljski operni pevec in filmski igralec Jan Kiepura si je postavil za nalogo zbrati s koncerti 100.000 zlotov (milijon dinarjev) za poljski letalski fond. V ta namen prireja po vseh večjih poljskih krajih ljudske koncerte, s katerimi je zbral že doslej za letalski fond nad 50.000 zlotov. Pri zadnjem svojem koncertu v Varšavi je po odpetih arijah stopil pred navdušeno občinstvo in imel plamete patriotski govor o potrebi združitve vseh poljskih sil v obrambo ogrožene domovine. Njegov govor so poslušalci sprejeli z viharimi navdušenjem ter ga ponatiskujejo vsi poljski listi.

Nemško-italijanska pogajanja o Trstu

V zapadnoevropskih listih so se zadnje dni razširile razne vesti o pogajanjih med Nemčijo in Italijo glede Trsta. »Neue Zürcher-Zeitung« poroča sedaj iz Rima, da se tak pogajanja res vrše, da pa gre izključno za gospodarske zadeve. Cilj pogajanj je usmeriti del izvoza iz južnih nemških pokrajin preko Trsta, kjer naj bi dobila Nemčija v tamošnji luki približno enake ugodnosti, kakršne sta poprej uživali Avstrija in Češkoslovaška.

Nemški odgovor

na angleške polete

Nemški listi poročajo, da je odpotval maršal Göring v zapadno Nemčijo, kjer pregleduje nemške utrube vzdolž Siegfriedove linije. Posebno pozornost posveča maršal kot vrhovni komandant nemškega letalstva letalskim oporiščem in pa postojankam za protiletalsko obrambo. Odredil je pri tej priliki še celo vrsto novih ukrepov za spopolnitev protiletalske obrambe v zapadnih nemških pokrajinah. Nemški listi komentirajo te ukrepe kot odgovor nemške vlade na polete angleških bombnikov nad francoskim ozemljem.

Stroški angleške tajne službe

Poročilih angleških listov so letošnji proračunski stroški angleške tajne službe dosegli rekordni znesek 700.000 funtov (200 milijonov din). Višina tega zneska si je mogoče predstavljati, ako ga primerjamo z izdatki v iste namene pred vojno, ki niso nikdar presegli višino 50.000 funtov. Letošnji izdatki za tajno službo so v primerjavi s lanskimi povečani za več kot polovico. Pri tem pa je treba imeti pred očmi, da ima Anglija poleg svoje uradne tajne službe še drugo, enako močno in izborno v slovitom »Intelligence Service«, ki je zasebno podjetje in se v glavnem tudi samo vzdržuje. Stroški te službe gotovo niso manjši od stroškov uradne tajne službe.

Nj. Vel. kralj na Bledu

Ob prihodu je bil sprejet z navdušenimi ovacijami

Bled, 21. julija. AA. Z veliko naglico se je razširila vest, da bo dopotoval danes na Bled Nj. Vel. kralj Peter II., da prebije nekaj časa na odmoru v svojem dvorcu Suvobor. Da bi pokazali svoje veselje in radost nad prihodom Nj. Vel. kralja so prebivalci Bleda in okolice okrasili svoje hiše z državnimi zastavami. Tudi na križiščih blejskih cest so vihrale na velikih drogovih ponosne jugoslovenske zastave. Tudi vse hiše, ki stoje ob cesti od železniške postaje v Lescah do Bleda, so bile prav tako okrašene z zastavami. Železniška postaja Lesce-Bled je bila zlasti lepo okrašena z zelenjem in zastavami.

Ze okrog 13. ure se je pred železniško postajo začelo zbirati ljudstvo, da sprejme svojega mladega vladarja. Zlasti je bilo mnogo šolskih otrok, ki so imeli v rokah majhne zastavice. Ta čas so se na peronu železniške postaje že nahajali ban dr. Natlačen, adjutant Nj. Vel. kralja, brigadni general Dekaneva in blejski župan dr. Benedit. Na peronu se je prav tako nahajala večja skupina žen in deklet v pisanih slovenskih narodnih nošah, ki so se razporedile v dvojini špalir od železniškega tira do vhoda v dvorno čakalnico. Tudi dvorna čakalnica je bila lepo okrašena.

Ob 13.30 je privozil na železniško postajo dvorni vlak Nj. Vel. kralja so bile prirejene navdušene in spontane manifestacije. Takoj po prihodu vlaka je stopil v salonski vagon brigadni general Dekaneva, ki je kralju podal raport. Nato je Nj. Vel. kralj nasmejan izstopil iz salonskega vagona v spremstvu adjutantov brigadnega generala Dekaneva in polkovnika Petroviča. Vsi navzoči so navdušeno vzklicali: »Živel kralj! Ban dr. Natlačen ga je pozdravil v imenu prebivalstva dravske banovine ter mu želel dobrodošlico z željo,

da bi mu bilo bivanje na Bledu in v Sloveniji kar najprijetnejše. Nato je stopila pred Nj. Vel. kralja učenka 4. razreda ljudske šole Milica Panderc in mu izročila lep šopek cvetja z besedami, da izroča »Nj. Vel. kralju šopek kot prisrčen pozdrav in znak iskrene ljubezni, zvestobe in udanosti«. Kralj je sprejel šopek in se rokoval z deklico in dečkom, ki je stal poleg nje, medtem ko so vsi prisotni navdušeno vzklicali: »Živel kralj! Na sponatane in dolgotrajne pozdrave je kralj odgovarjal z mahanjem roke.

Nj. Vel. kralj Peter II. je nato v spremstvu bana dr. Natlačenja ter generala Dekaneva stopil skozi špalir gospa in deklet, ki so ga obsipale z rožami ter ga pozdravljale z navdušenimi vzkliki: »Živel kralj! Nato je šel skozi dvorsko čakalnico ter na trgu pred postajo stopil v svoj avtomobil. Ljudstvo, ki se je zbralo pred postajo, mu je priredilo navdušene ovacije. Kralj je z nasmehom odzdravil. Na potu od Lesca do Bleda so na več krajih stale skupine ljudi, ki so kralju, ko se je vozil mimo, prav tako priredile manifestacije. Večje skupine so stale na obeh straneh ceste na Bledu, med njimi tudi številni inozemski gostje.

Med neprestanimi ovacijami se je Nj. Vel. kralj počasi vozil do dvorca Suvobora, na katerem so ob njegovem prihodu razobesili kraljevo zastavo v znamenje, da se vladar nahaja v dvorcu.

Vsi, ki so prisostvovali sprejemu Nj. Vel. kralja Petra na železniški postaji Lesce-Bled in na Bledu, pripovedujejo o spontanem in lepem sprejemu, ki ga je doživel kralj. Prebivalci Bleda so danes posebno srečni in zadovoljni, ker se v njihovi sredi nahaja mladi kralj, ki ga vsi ljubijo in spoštujejo in kateremu so globoko vdani.

Neurath odstopi?

London, 21. julija. Berlinski dopisnik »Daily Herald« poroča, da je protektor Češko-Moravske dr. Neurath prosil Hitlerja, naj ga razreši. Po njegovem mnenju je treba za protektorja imenovati energičnega moža, ki bo znal odločneje nastopiti proti vedno bolj naraščajoči češki opoziciji, prav tako pa tudi proti voditeljem sudetskij Nemcev, ki si prilastajo razne pravice in se vmešavajo v posle protektorja.

Belgija priznala Slovaško

Bratislava, 21. julija. AA. (Havas) Zunanje ministrstvo sporoča, da je Belgija de facto priznala neodvisnost Slovaške.

Obisk Kioseivanova v Parizu in Londonu

Pariz, 21. julija. o. Kakor se zatrjuje v pariških vladnih krogih, bo bolgarski ministrski predsednik Kioseivanov v začetku avgusta službeno obiskal Pariz in London. Kioseivanov bo pripravil tudi obisk kralja Borisa, ki bo najprej šel v Berlin, nato pa še v London in Pariz. Glavni cilj obiska Kioseivanova bo, da prepriča Anglijo in Francijo, da želi Bolgarija v primeru vojne ostati strogo nevtralna. Zahteval pa bo od Anglije in Francije, da povečata svoj uvoz iz Bolgarije, da bi se na ta način zagotovila gospodarska neodvisnost Bolgarije.

Mošanov odpotuje danes iz Londona

London, 21. julija. br. Predsednik bolgarske sobranja Mošanov je malone že zaključil svojo misijo v Angliji. Jutri odpotuje nazaj v Pariz, kjer se bo ponovno sestel z Daladierom in Herriotom.

V Londonu je imel važne razgovore z uradnimi in parlamentarnimi osebnostmi. Sestel se je tudi z lordom Halifaxom in gospodarskim svetovalcem angleške vlade Leight Roosom.

Roosevelt

se ne bo udal

London, 21. julija. z. Odgoditev razprave o ameriškem nevtralnem zakonu, je londonske kroge precej razočarala. Poročila iz Washingtona pa zagotavljajo, da bo Roosevelt takoj v začetku prihodnjega zasedanja kongresa obnovil razpravo o nevtralnem zakonu, ker računa s tem, da mu bo med tem uspelo doseči sporazum in pridobiti za svoj predlog ameriško javnost. Ne glede na to pa izjavlja merodajni ameriški krogi, da Amerika v primeru izbruha konflikta v Evropi ne bo pustila demokratičnih držav na cedilu ter da so totalitarne države na napačni poti, če grade svojo politiko na Rooseveltovem neuspehu.

Vodilni španski general odstavljen

Burgos, 21. julija. br. General Quijeto de Llano, vrhovni poveljnik drugega vojnega okrožja, je bil danes odstavljen. General se je v španski državljanski vojni proslavil s svojimi znanimi dnevnimi govori po radiu. Zavržek njegove odstavitve ni znan. Pravi vzrok je, da se je v svojem zadnjem govoru po radiu v Sevilli o nekih važnih stvareh izjavil zelo neprevidezno.

Po nekaterih še nepotrjenih vesteh bo odstavljeni general imenovan za španskega veleposlanika v Rimu ali Berlinu.

Drzen razbojniški napad v Pragi

Praga, 21. julija. w. Na kolodvoru Meštice pri Pragi je bil davi izvršen drzen razbojniški napad. Dva maskirana razbojnika sta ob 5. jutraj vdrila v blagajniške prostore in zahtevala od blagajnika, naj jima izroči denar. Ker se je blagajnik branil, sta vrgla ročno granato. Od eksplozije je bil blagajnik hudo ranjen, razbojnika pa sta pobegnila v domnevi, da bo eksplozija privabila ostale železniške uslužbence, ne da bi se bila dotaknila denarja, ki je bil v odprti blagajni. Razbojnikov dosedaj še niso izsledili. Dogodek je izzval med prebivalstvom veliko razburjenja.

Italijanska volja po miru

Milan, 21. julija. AA. (Stefani). »Corriere della Sera« objavlja članek podtajnika v kmetnem ministrstvu Tassinarija o agrarni reformi na Siciliji, za katero je Mussolini namenil v proračunu 5 milijard lir. Pisec pravi, da bo to ogromno delo v veliki meri pripomoglo k uspehu avtarkije in povečalo možnost zaposlitve in proizvodnje. Katoliški list »Italia« pripominja, da je ta Mussolinijev sklep prišel v trenutku, ko je ves svet navdala bojaželna historičnost, Rim pa je s medtem pripravljval na velika dela v popolnem miru ter s tem dal plemenit zgled vsem ostalim.

Mussolinijev načrt za agrarno reformo na Siciliji podrobno komentirajo tudi angleški dopisniki iz Rima. »Daily Telegraph« spravlja v zvezo govor, ki ga je imel Mussolini včeraj, z onim na Kapitolu v zvezi z deli za mednarodno rimsko razstavo leta 1942 ter poudarja voljo Italije po miru.

Aretacije Albancev v Postojni

Trst, 21. julija. o. Italijanske obmejne oblasti v Postojni so danes prijele deset ugodnih Albancev, ki so bili namenjeni v Trst. Ti Albanci so svojočasno pobegnili skupno z bivšim kraljem Zogom in sumijo, da so prišli v Italijo v kaki posebni misli. Odvedli so jih v Trst, kjer so jih pridržali, dokler ne pridejo iz Rima navodila, kaj naj z njimi napravijo.

Stavka v Trepči

Kosovska Mitrovica, 21. julija. p. Stavka rudarjev v Trepči traja že tretji dan. Doslej v sporu delavstva z rudniškimi podjetjem niso nastopile nikake spremembe in do kakih incidentov nikjer ni prišlo. Pogajanja za novo kolektivno pogodbo se tudi še niso obnovila. Delavstvo se pripravljalo na veliko zborovanje.

Generalni direktor Padge je novinarjem izjavil, da uprava podjetja ne bo niti za korak odstopila od svojih predlogov za rešitev spora. Uprava je bila pripravljena pogajati se z rudarji o akordnem delu, o plačnih dopustih, o stanarini in še nekaterih drugih delovnih pogojih. Ko pa so delavci zahtevali povišanje mezd za 10 din na dan, se je uprava prenehala pogajati. Direktor Padge je rekel, da so rudarji v Trepči med vsemi rudarji v državi najbolj plačani. Cena rude na svetovnih trgih je nizka in zato uprava zahteva rudarjev glede splošnega povišanja mezd ne more ugoditi.

Pekovska stavka v Celju

Med dnevnimi vestmi poročamo o sporu, ki je nastal med pekovski mojstri in pomočniki v Celju. Dodatno smo prejeli iz Celja še naslednje vesti, ki kažejo da pogajanja niso uspela in je zaradi tega nastala stavka celjskih pekovskih pomočnikov.

Ob 18. so se na mestnem poglavarstvu sestali zastopniki mojstrov in pomočnikov ter razpravljali o vprašanju nove kolektivne pogodbe. Pomočniki so nekoliko popustili od svojih zahtev, mojstri pa so vztrajali pri svojem stališču. Pogajanja so se zato razbila. Zvečer so pomočniki sestali in sklenili pričeti takoj s stavko. Stavka je bila že nocoj proglašena.

„Jadran“ na švedskem

Stockholm, 21. julija. AA. (Stefani) Jugoslovenska šolska ladja »Jadran« je prispejala iz Gdynje v Stockholm. Tu bo ostala do 24. julija. Tokrat se je prvič zgodilo, da je jugoslovenska vojna ladja obiskala Švedsko.

Neurja v Hercegovini

Mostar, 21. julija. o. V ljubljeno srezo je besnelo včeraj popoldne strahovito neurje s točo. Toča je padala nad pol ure ter je v petih občinah uničila vse tobačne nasade, koruzo, zelenjavo in sadonosnika. Škodo cenijo na 3 milijone dinarjev.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za 22. julij: Na zapadni polovici države se bo pojavilo, delno oblačno pa bo na vzhodu. Ponekod so verjetne nevihte z nalivi. Dunajska: Zelo oblačno, možnost neviht.

Lepota sokolskih praporov

Novi prapor Sokola Planina pri Rakeku

Ljubljana, 21. julija. V izloži Tiskovne zadruge sta spet razstavljena sokolska naraščajoča prapora, ki zbuja pozornost mimoidočih. S razvojem in napredkom sokolske misli se je med Sokoli močno dvignil hkrati tudi estetski čut, ki se kaže na izdelavi novih praporov. Razstavljena prapora to vzgledno potrjuje.

Predvsem je treba poudariti, da kažejo vsi novejši sokolski prapori uporabo moderne ornamentike, ki pa dosledno uporablja zgolj narodne motive. Tako smo do je povzeta po domačih narodnih motivih, bili prapori, kojih ornamentična sestava po možnosti iz okoliš, koder društvo deluje. Prav na ta način je bilo rešeno pozabe že mnogo pristnega domačega folklornega blaga in ni to poslednja odlika, ki jo je vredno vsikdar znova poudariti, kadar katero društvo razvija svoj novi prapor.

Obmejni Sokol v Planini pri Rakeku bo v nedeljo razvil svoj novi naraščajoči prapor, ki se bo častno uvrstil med veliko število že razvitih praporov. Prapor krasno simbolizira težnje in pomen našega obmejnega sokolstva in ga bo naraščaj s ponosom nosil pred svojimi vrstami. Okrog njega se bo zbirala obmejna sokolska mladina in šla strnjena za njim, kadar jo bo poklicala domovina. Osmutek za levi novi prapor je napravil slikar profesor Viktor Cotic s III. državne realne gimnazije v

Ljubljani, izdelal pa ga je državni osrednji zavod za žensko domačo obrt. Prapor Sokola Planina pri Rakeku bo posvečen Neznani borcu za Jugoslavijo ter mu bo kumoval zastopnik vojnih dobrovoljcev iz Ljubljane.

Novi prapor Sokola Podnart-Kropa, ki ga bodo v kratkem razvili. Tudi ta prapor se po svoji zasnovi in izdelavi uvršča med veliko število že razvitih krasnih sokolskih praporov in se bo to gorenjsko sokolsko društvo z vso pravico ponašalo njim.

Jubilej rudarske godbe v Hrastniku

Zadnjo nedeljo je rudarska godba v Hrastniku slavila 75-letnico svojega obstoja. Ob 5. jutraj je bila budnica, ob pol 8. pa se je podala godba na železniško postajo drugim godbam nasproti. In res so došle štiri godbe: Iz Šoštanj, Rajhenburga, Zidanega mosta in Kranja. Velikemu

ni starejši godbeniki: 85-letni Pevec, dolgoletna bivša kapelinka Turnšek in Završnik, godbenika Grebenc in Kirm, ki je še aktiven in deluje pri godbi že 41 let. Zanimivo je njegovo pismo, kako je postal godbenik. Pismo je bilo prebrano med jubilejno proslavo. Vsi starejši zaslužni

sprevedu, ki se je vili po hrastniški dolini, se je pridružila še godba steklarne. Tako je bilo v sprevedu 6 godb in mnogo občinstva. Na veseljem prostoru v Delavskem domu je pozdravil vse goste ter čestital rudniški godbi k jubileju župan g. Karol Malovrh. Nato so se vrstili pozdravi in čestitke delavskih organizacij, zgodovinsko sliko rudniške godbe pa je podal visokolesec g. Viktor Malovrh. Na odru je rudniška godba zasvirla nekaj komadov, tam pa so bili tudi njeni zaslužni

godbeniki so bili odlikovani z diplomami. Navzočih 6 godb se je razdelilo na dve skupini in je vsaka zaigrala nekaj komadov. Mogočno so odmevali akordi združenih godb po rudniškem revirju. S tem nastopom je bil dopoldanski spored končan. Popoldne ob 15. je jubilejna domača godba pod vodstvom agilnega kapelnika g. Jožeta Komljanca priredila lep koncert, kateremu je sledila dobro obiskana veselica.

Na Cvenu bodo velike konjske dirke

Konji murskopoljske reje slovijo med sportniki in gospodarji

Znane so dirke kasačev domače kmečke reje, ki jih prireja Ljutomersko Kolo jahačev in vozačev vsako leto na Cvenu pri Ljutomeru. Poseja jih rastoče število ljubiteljev konjskega sporta. Konji murskopoljske reje pa nastopajo tudi na drugih dirkališčih v državi, kjer odnašajo prve in druge nagrade. Nekateri konji so bili v zadnjih letih prodani v tujino, tako n. pr. v Budimpešto, kjer dosežajo najboljša časa.

Letošnje velike kasaške dirke na Cvenu bodo trajale dva dni. Beograjsko Kolo jahačev in vozačev ne more zaradi krajevnih prilik izvesti jugoslovenskega kasaškega derbija, zato bo letos kasaški derby na lepem evenskem dirkališču. Določena sta za to pomembno sportno in hkratu gospodarsko prireditve 13. in 15. avgust. Ker znašajo nagrade za kasaški derby že 20.000 din, je vsota vseh razpisanih nagrad 43.100 din, najbrž največja od obstanka Ljutomerskega društva. Kdor hoče torej videti lepe konje naše domače reje in prisostvovati obnem preizkušnji najboljših kasačev iz vse države, naj pride 13. in 15. avgusta v stari prileški Lotmerk. Nikomur ne bo žal, Zveze so na vse strani zelo udobne. Če se kdo zamudi naposled pri Katiki na Moti, bo imel še vedno nočni vlak, ki ga ponese lepo v hlašu domov.

V naslednjem podajamo propozicije za dirke. Zaključni rok za prijave, ki jih je poslali obnem s prijavinami Francu žitku v Ljutomeru, je 12. ura 5. avgusta. Priporočamo, da bo derby morda 15. avgusta in ne, kakor je zdaj določeno, 13. avgusta. Interesenti naj zavoljo tega zasledujejo poročila po naših listih.

1. dan 13. avgusta: I. Dirka Zadruga za vzrejo žrebet: 1000 din (500, 250, 150, 100). Enovprezna dirka za dva

letne jugoslovenske konje. Proga 1400 m. Popusti konjem kmečke reje 20 m. Dodatek žrebetom 20 m. Vloga 20 din. II. Dirka ministra Snoja (heat; dve zmagi v treh voznjah): 3000 din (1700, 700, 400, 200). Enovprezna dirka za štiri do dvanajst let stare konje vseh krajev. Proga 1600 m, distančni drog 160 m. Popusti: majden 20 m, konjem, ki so leta 1939 dirkali in niso zmagali, 20 m. Dodatki: osnova 5000 din, za vsake 5000 do 20.000 din in od tod naprej za vsake nadaljnjih 20.000 din 20 m, maksimalno 140 m. Vloga 60 din. — III. Dirka sreskega kmetijskega odbora iz Ljutomer: 1800 din (1000, 400, 250, 150). Enovprezna dirka za triletno jugoslovenske konje. Proga 2100 m. Popusti: majden 20 m, konjem kmečke reje 20 m. Dodatki: za vsake 500 do 1500 din in nadalje za vsake 1500 din 20 m. Vloga 40 din. — IV. Drugi heat. — V. Jugoslovenski kasaški derby: Državna nagrada 20.000 din (10.000, 3500, 2000, 1500, 1000) in 2000 din nagrada privatnemu odgojitelju zmagovalca, ako je ta državljani kraljevine Jugoslavije, nadalje častna nagrada zmagovalcu od Kola vozačev in jahačev v Ljutomeru (lovorjev venec z državno trobojniko in modri trak). Za štiriletno v kraljevini Jugoslaviji leta 1935 rojene in odgojene konje, ki še niso zmagali v inozemstvu. Proga 3300 m. Peta odnozna zadnja vloga 200 din se mora kakor vse druge položiti pri Kolu jahačev in vozačev v Ljutomeru zaključno 1. februarja 1. 1938 s 25 podpisli. Pravico do starta imajo nastopni konji: Itzl, Rado, Mukl, Kornel, Plungra, Orkester, Usar, Verica, Nelson-Viktor, Salta, Jonj, Kleopatra, Kristl, Parafina, Leopold, Danica, Zorica, Trocadero, Plunger T., Firlica, Merz, Dorica. — VI. Dirka dravke banovine:

2500 din (1400, 600, 300, 200). Enovprezna dirka za tri do 12 let stare jugoslovenske konje. Proga 2200 m. Popusti: majden 20 m, triletnim 20 m. Dodatek za vsake 1500 din 20 m. Mitingski dodatek za vsake 300 din 20 m. Vloga 40 din. — VII. Tretji heat. — VIII. Spominska dirka Marka Slaviča. 2200 din (1100, 600, 300, 200). Dvovprezna amaterska vožnja za triletno in starejše konje. Proga 2800 m. Popusti: triletnim 20 m, majden 20 m, vozovom s polnogumijastimi obroči 20 m, vozovom z železnimi obroči 40 m. Dodatki: za vsake 2500 din 20 m, za vsako v letu 1939 dvovprežno doseženo zmago 20 m; maksimalno 280 m. Vloga: 10 din za vsakega konja, za vsako vozilo na startu 40 din.

2. dan 15. avgusta: IX. Dirka »Ljutomer«: 1000 din (500, 250, 150, 100). Enovprezna dirka handicap za dveletne jugoslovenske konje, ki so prejšnji dan že vozili. Proga: najkrajša proga 1400 m. Osnova: 2:05. Vloga: 20 din. — X. Dirka Centralne jugoslovenskih kasaških društev: 2300 din (1100, 600, 350, 250). Heat handicap za štiri do dvanajst let stare konje, ki so prejšnji dan že vozili. Proga: najkrajša proga 1600 m, distančni drog 160 m. Osnova: 1:40. Vloga: 40 din, za start 20 din. — XI. Dirka občin Ljutomerskega sresa: 2200 din (1000, 700, 300, 200). To lažni handicap za tri do dvanajst let stare jugoslovenske konje v posesti vozačev sresa Ljutomer, ki so v tem mitingu vsaj enkrat vozili; zmagovalci v tem mitingu izključeni. Proga 2200 m. Osnova 1:55. Vloga 30 din. — XII. Drugi heat. — XIII. Dirka »Cveta«: 2500 din (1400, 600, 300, 200). Enovprezna dirka handicap za 12 let stare jugoslovenske konje, ki so v tem mitingu vsaj enkrat vozili. Proga 2200 m. Osnova 1:45. Vloga: 30 din, za start 20 din. — XIV. Tretji heat. — XV. Galopska oficirska dirka »Čakovce«: 1200 din (700, 300, 200). Proga 2400 m. Vloga 20 din. — XVI. Dvovprezna amaterska vožnja Jožka Rajha: 2200 din (1100, 600, 300, 200). Handicap. Dvovprezna amaterska dirka za triletno in starejše konje vseh krajev, ki so 13. avgusta dvovprežno skupno dirkali. Proga: najkrajša proga 2800 m. Osnova 2:05. Vloga: za vsakega konja 10, za vsako vozilo na startu 20 din. — XVII. Galopska dirka »Beograda«: 1200 din (600, 300, 200, 100). Proga 2100 m. Vloga 20 din.

Tekma za meč kralja Aleksandra

Včeraj ob 13. so se odpravili v Zagreb tekmovalci ljubljanskega Sokola za tekmo za meč kralja Aleksandra I. Začetek tekme bo danes ob 6. jutraj na sokolskem stadionu kralja Aleksandra I. Ljubljanski Sokol postavi za to tekmo dve vrsti, ki sta sestavljeni po dosedanjih izbirnih tekmah takole: V prvi vrsti so bratje Antosievic Edo, Forte Miro, Gregorka Boris, Lončika Miro, dr. Pustiček Ilko, Slanina Edo, Skrbinek Miloš in Zupančič Neli. V drugi vrsti pa bratje: Frelj Emil (Sokol II), Medon Albert, Planinšek Pavel, Skrbinek Marjan, Valant Robert in Vitez Gvido (Sokol II).

Obe vrsti sta zadnji mesec dnevno vadili na letnem telovadišču. Med posameznimi orodji so povzročile največje težave vaje na krogih in na drogu. Toda zadnje dneve so se naši tekmovalci tudi na teh orodjih zelo izpopolnili in lahko rečemo, da je vrsta na vseh orodjih izenačena. Kakor leta 1937, pričakujejo tekmovalci tudi letos, da bodo pridobili največ točk v lahki atletiki, ker je Ljubljanski Sokol že od nekdaj posvečal dosti pozornosti lahki atletiki. Upamo, da se bo Ljubljanski Sokol tudi to pot vrnil s kraljevim mečem in Ljubljano. Predvidoma se vrnejo tekmovalci v nedeljo zvečer.

Praznik ribniškega Sokola

Ribnica, 22. julija. Sokolsko društvo v Ribnici priredi jutri na svojem letnem telovadišču svoj redni javni letovadni nastop, združen z nastopom naše vojske, ki ima že nekaj tednov formiran v Ribnici 37. pešadijski polk. Za Ribnico in vsa sokolska društva dolenskega okrožja bo to pomemben praznik, saj se bo letos zgodilo prvič, da na naša vojska nastopila s posebnimi, v ta nam naštudiranimi vajami v senci vseh tistih sokolskih praporov, ki spadajo s svojimi edinicami v ribniško matično sokolsko društvo. V teku so vse priprave, da bo jutrišnji sokolski praznik spodobna manifestacija bratstva med vrlimi pripadniki sokolske miselnosti in naše borbene vojske, ki je s svojimi elitnimi nastopi že čisto afirmirala lepoto sokolskih letovadnih nastopov.

Sokol v Ribnici zasluži vso moralno podporo našega sokolstva naklonjenega občinstva. Kronika ribniškega sokolskega društva vsebuje mnogo primerov medsebojne podpore, ki jo je ribniški Sokol znal vedno nesebično in požrtvovalno deliti zlasti sokolskim edinicam v sosednji kočevski deželici. Da je Sokol danes na Kočevskem tako lepo razširen in da je sokolstvo na Kočevskem s svojim plodnim narodnoobrambnim delom vedno lahko prednjačil drugim narodnim organizacijam na tem koščku naše zemlje, je v nemali meri zasluga ribniškega Sokola, ki se je že pred leti prvi zavedal žive potrebe tesnega sodelovanja kočevskih in ribniških pripadnikov Tyrševe ideje za zmago naših pravic na Kočevskem. Tu ni mesto, da bi poudarjali kolko so razne sokolske edince na Kočevskem uživale od ribniških Sokolov poleg moralnih tudi gmočnih podpor, dasi je sokolsko društvo v Ribnici navezano po večini na lastne dohodke, s katerimi mora sanirati nov sokolski dom, ki je bil postavljen pred leti in ki je v okras napredni Ribnici.

Sokolskemu društvu v Ribnici starostu je že več let aglini in požrtvovalni starostar br. Filip Peterlin, ki je zaradi svojega neomajnega prepričanja in narodnostnega dela priljubljen v sokolskih vrstah. Sedanja odbor sokolskega društva v Ribnici nima zavidanja vrednega položaja, saj je neprestano vprežen v delo za porast splošnih gospodarskih in kulturnih prilik. Temu delu v prijazni Ribnici, industrijsko razvijajočem se prijaznem kraju naše Dolenjske, je Sokol vedno prednjačil in mu prednjači tudi danes. Številni odseki domaćega sokolskega društva so nenehno na delu, bilanco vsega živahnega, s demokratsko miselnostjo prežetega udejstvovanja pa bomo kmali priliko videti na jutrajnjem javnem nastopu.

ZDRAVE NOGE!

V razkužljivih sredstvih proti posledicam potenja so navadno strupene snovi (salicil, formalin itd.) SANOPEd ne vsebuje strupa pa je nedosegljiv v dobrem učinku. Za uspešno nego nog je neobhodno potreben. Povzroči lahko hojo, ohrani zdrave noge, cele nogavice in čiste čevlje.

Zahtevajte »SANOPED« v vseh specialnih trgovinah.

Glavna zaloga za Jugoslavijo: drogerija M. JANCIGAJ, Ljubljana, Krekov trg 10.

šnjem javnem telovadnem nastopu. Ribniški Sokol ima v prostornem domu krasen gledališki oder, ki je žarišče narodne prosvete v napredni Ribnici. Tudi sokolski kino privablja ob sobotah in nedeljah v sokolski dom številne ljubitelje kine predstav. Pohvalno moramo omeniti, da ima ribniški sokolski kino v svojem programu zelo pogosto tudi odlične češke filme. Domača sokolska godba je ponos Ribničanov, poskrbljeno pa je z lutkovnim odrom v Sokolskem domu tudi za zabavo, razvedrilo in pouk najmlajših, ki v zimskem času posejajo lutkovno gledališče.

Da je bil ribniški Sokol med prvimi, ki je postavil pred Sokolskim domom spomenik kraju Zedinitelju, ni potrebno še posebej poudarjati.

Ves ta skromen obris bogatega delovanja ribniških Sokolov naj bo obnem valilo vsem, ki cenijo žrtve sokolskega dela, da bodo jutri obiskali Ribnico in nagradili s posetom javne telovadbe ribniške Sokole. Iskreno so vabljeni vso Sokoli iz bližnje Kočevske in Bele Krajine, kakor tudi vse sokolske edince dolenskega okrožja. Sokoli! V nedeljo vsi v Ribnici v zbor! Zdravo!

Pred kmetskim slavljem v Murski Soboti

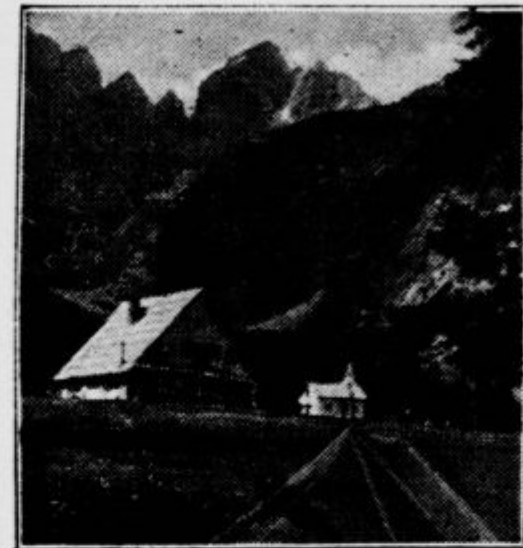
Murska Sobotica, 21. julija

V nedeljo 16. t. m. je bila zadnja manifestacija kmetskega dela prekmurskih društev kmetskih fantov in deklet pred veliko medokrožno tekmo koscev med prekmurskim in ptujskim okrožjem, ki se bo vršila 6. avgusta v Murski Soboti. Bila je tekma klepačev v Veščici pri Murski Soboti. V prijetnem kraju so se zbrali prijatelji napredne kmetske misli, da dajo svojem delu tudi zunanega izraza. Na zborovanju sta govorila predsednik Okrožja g. Rudi Titan in delegat Zveze, odvetniški pripravnik g. Kovač. Prvi je izčrpan orisal delo organizirane prekmurske kmetske mladine in neprecenljiv pomen tega dela v prosvetnem in narodnem oziru. Dejal je, da so dobila tako zvana katoliška prosvetna društva v Prekmurju zadnji čas 45.000 din podpore od banovine. »Tudi mi smo davkoplačevalci, a nismo dobili niti pare. Kljub temu pravim da bomo zmagali, ker imamo dovolj moči...« Delegat Zveze je govoril o potrebi narodnega dela. Svoja izvajanja o pravicah kmetskega stanu je podprl z besedami: »Prekmurci, kmet bo s puško na rami branil vsako ped svoje zemlje. Poslušalci so oba govornika napajali z navdušenim odobravanjem. Prav posebno pohvalo zasluži dejstvo, da se akademski kmetska mladina z veseljem udeležuje dela pri napredku prekmurske vasi. S svojimi obiski prireditve pa povečuje voljo do živahnega dela kmetske mladine, ki tako razumevanje tudi za služi.

Po prireditvi v Veščici se Prekmurje pripravlja na zaključek poletnih manifestacij svoje mladine. 6. avgusta bo v Murski Soboti veliko kmetsko zborovanje z medokrožno tekmo koscev med ptujskim in prekmurskim okrožjem. Najboljši kosci s področij obeh okrožij, ki so bili že kdaj kot taki nagradi, se bodo borili za naslov prvaka S ptujskega okrožja so zlasti povabljeni k sodelovanju naslednja društva: Središče ob Dravi, Sv. Bolfenk pri Središču, Hum pri Ormožu, Sv. Lovrene v Slov. gorah, Hajdina, Sv. Urban pri Ptuj, St. Janž na Dravskem polju, Sv. Jurij ob Ščavnici, Očeslavci, Sv. Marjeta ob Pesnici in Sv. Jakob v Slov. gorah. Iz vseh krajev pa bodo organizirani ta dan izlet v M. Soboti, da se tako povzdigne veličastnost prve tovrstne prireditve v prekmurski metropoli.

Gostje v Ratečah

Letošnja tujsko-prometna sezona se razvija pod izrednimi prilikami, ki bodo občutno uplivalo na poedine letoviške občine ter jim prizadejale več ali manj škode. Tujski promet v naših gorenjskih letovišjih se nikakor ne more v toliki meri razgibati kot druga leta kljub temu, da so samsamezna letoviška društva tudi pred nastopom sezone posvetila vso skrb, da bi se gostom čim bolj ustreglo v vsakem pogledu. Verjetno je, da tudi druga evropska letovišča niso letošnjo sezono zadostno napolnjena z gosti, kar je docela razumljivo pri obstoječih nenormalnih prilikah v Evropi.

Vendar moramo pibiti, da padec števila gostov ne zadene vseh naših letoviških občin, med katere smemo vsekakor šteti tudi naše obmejne Rateče s prekrasno okolico. Razveseljivo je dejstvo, da se je dotok tujcev v prvi polovici meseca julija v tej občini še prav rahlo dvignil, dočim je bil tudi tukaj junij nekoliko slabše obiskan od lanskega leta. Dali je kraj tako privlačen zaradi svoje višinske lege in mirne okolice, o tem so mnenja zelo deljiva.

Po številu gostov so tudi letos zastopani v pretežni večini Jugoslovani in to predvsem Vojvodinci, Hrvatski in srbski gostje so letos manj zastopani. Naša letovišča so popolnoma odvisna od poseta naših južnih bratov, zato naj bi se tudi propaganda v tej smeri povečala. Na inozemske goste smejo računati edino naše večja letovišča, vsa manjša pa so navezana na domače goste.

Prav dobro je obiskan »Dom Ilirije« v Svatni, ki daje zatočišče elitnim letoviškim krogom, ves ostali sloj se pa steka v bližnje Rateče, ki so se v zadnjih letih močno prilagodile tujskemu prometu. Pod prilivne točke za goste je »Tamar« pod Jalovcem, kjer je dobili v planinski koči popolno potrebo in enako tudi v koči na tromeji. Tudi smisel za turistiko je treba med našo mladino vzbuditi, ker se opaža, da tudi ta v zadnjih letih polagoma popuša.

Letoviška sezona v naših planinskih letovišjih je zelo kratka, zato bi bilo zelo umestno, da naši ljudje podpro s svojim posetom v večji meri naše letoviške kraje in s tem pripomorejo do lepšega razvoja naše divne Gorenjske.

Gasilska slavnost v Kranju

Kranj, 21. julija

Gasilci kranjskega okraja se bodo predstavili naši širši javnosti v nedeljo 23. t. m. na svojem župnem zletu, ki bo ob 4. popoldne v Kranju na »Planini«. Župni zlet je predvsem nekaka predpriprava za II. jugoslovenski gasilski kongres, ki bo v dneh 13. do 15. avgusta v Ljubljani.

Spored zleta je: popoldne ob 13. se bodo na »Planini« pričele akcije vseh nasto-

pajočih in vsega članstva. Javni nastop se prične točno ob 16., potem bodo nastopili člani s prostimi vajami, s katerimi bodo nastopili tudi v Ljubljani ob priliki kongresa. Kot tretje bodo nastopile mlade samarijke iz Primškega s simboličnimi vajami. Zanimivo je pri tej točki omeniti, da odseka mladih samarijank še nima nobena druga četa v Sloveniji. Mladi gasilci se bodo postavili s kongresnimi vajami, za njimi pa bo lep rajalni pohod ter orodna vaja. Za to vajo so zgradili na »Planini« posebno leseno kočjo, ki jo bodo gasilci napadli s svojimi motorkami. Za zaključek bo še enkrat nastopilo vse članstvo ter bodo ob tej priliki primerni nagovori ter odlikovanja zaslužnih gasilcev. Po končanem sporedu bo prijetna zabava v senci visokih smrek, za veselje bo skrbela domača kranjska godba, gasilci pa bodo preskrbeli tudi za potrebno jedajo in pijačo.

K Sokolom na Polšnik

Polšnik, 21. julija

Našo hribovsko vas štejemo po vsej pravici med najvišje ležeče sokolske kraje. Polšnik leži sredi poznanih Polšniških dolomitov, ima že nekaj let marljivo delujočo sokolsko četo, ki jo vodi starešina br. Stane Plešničar, službujoč stalno v Ljubljani, ter je oddaljen od svoje čete 50 kilometrov, kar je gotovo redko dokaz vztrajne sokolske zavednosti. Br. starejši ni pomaga izredno zaveden in požrtvovalen odbor s tajnikom br. Vinkom Zabretom in načelnikom br. Vodenikom Francetom.

V nedeljo 23. t. m. bo slavila naša sokolska četa manifestacijo sokolske ideje. Na naš javni nastop vabimo vso zasavsko, pa tudi ljubljansko sokolstvo. Izletniki se naj poslužijo jutranjih vlakov do postaje Save pri Litiji. Pot vodi preko novega savskega mostu po senčnem bregu ob Savi in nato pri Kličalniku skozi dolino Pasjek. Pošpot krene nato mimo Spodnjih, Srednjih in Zgornjih Tep. Tam že ugledamo Polšnik, in ko stopimo skozi Kleviše, smo na cilju. Vsa pot je dolga dve uri hoda. Naš nedeljski javni nastop bo na letnem telovadišču, ki smo si ga uredili sami s kulukom. Zdjaj potrebujemo še lasten dom, zanj imamo že tudi stavbišče.

Vabimo na naš javni nastop tudi turiste. Za dostop na Polšnik priporočamo še drugo pot skozi zasavsko sotesko do Renk. Od tam je dobre pol ure v hrib do Polšnika. Pot iz zagorske postaje preko strme in precej opasne poti Dolančeve rebri pa priporočamo le izkušnim turistom. Res, da je ta pot ena najbolj romantičnih dostopov na v Polšniške dolomite, a je nevarna, ker visi vse čas nad strugo reke Save.

Tudi turisti, ki bodo krenili na Polšnik po daljši poti, bodo pravčasno prišli na javni nastop, ki se bo začel ob 13. Pri telovadbi in družabni zabavi bo sodeloval odlična godba na pihala. Posetniki pa bodo deležni lepih daril pri srečlovar. Večina dobrotov sta nabrali vrsti sodelavki s. Plešničarjeva in s. Juvanova.

Podprimo s številno udeležbo pogum vseh Polšničanov, ki grade sokolsko gnezdo v hribovski vasi, gotovo najvišji sokolski četi v vsej širni ljubljanski župi.

— Pri korpuulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefovca« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne diete. »Franz-Josefovca« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. št. 30474/93.

Danes ob 7. uri otvoritev restavracije in terase hotela „SLON“

VHOD
IZ FRANCISKANSKE
ULICE

Za JUTRI

vas vabi Sokol v Polju na svoj javni
nastop in veliko ljudsko veselico.

Vlak ob 14.15. — Avtobus izpred mestnega doma ob 14.30. — Lepi peš izleti ob
Ljubljani čez Fužine ali mimo aerodroma. Za vrnitev v Ljubljano trije vlaki!

Domače vesti

* **Rimsko pokopališče v Zagrebu.** Na Savski cesti so v sredo po naključju odkrili grobišče iz staro-rimske dobe, ko so delavci kopali temelje za garažo podjetja »Jugo-Platac«. V jami, ki je bila 1 m globoka, so našli kose stare posode. Nadzornik dela je takoj odredil, naj kopeljejo s primerno pozornostjo in kaj kmalu so odkopali lepo amforo in še razne druge predmete, kakršne so že večkrat našli v starih rimskih grobnicah. O najdbi so takoj obvestili arheološki muzej in je prof. dr. Hoffmiller ugotovil, da je odkopana grobnica, ki spada v dobo 80 do 150 let po Kristu. Prof. dr. Hoffmiller je izjavil, da so na področju Zagreba že večkrat našli ostanke in spomenike iz starorimske dobe, v središču mesta pa je to prva taka najdba. Danasnji teritorij Zagreba je spadal v rimski dobi v področje rimskega mesta Andautonia, čigar središče je bilo tam, kjer je danes vas Ščitarjevo. Nekateri zgodovinarji so bili mnenja, da je bilo središče tega mesta tam, kjer je zdaj Stenjevec, a so razne najdbe potrdile prvo domnevo. Staro rimsko mesto Andautonia je bilo zelo važno na cesti (Siscia Sisak) — Petovija (Ptuj) in številno rimskih milij od današnjega Siska točno odgovarja oddaljenosti do vasi Ščitarjeva. Na važnih cestah stari Rimljani niso nikdar gradili svojih postojank, ki ne bi bile točno ob zaključku kake milje. Grobišče, odkrito zdaj na Savski cesti, gotovo ni bilo osamljeno in bi raziskave pod strokovnim vodstvom v bližini gotovo dale še več arheoloških zanimivosti.

* **Arheološke raziskave v Južni Srbiji.** Znani učenjak dr. Nikola Vulić, profesor beograjskega vseučilišča, je svoje počitnice posvetil novim arheološkim raziskavam v Južni Srbiji. Zda se mudi v okolici Prilepa, kjer je odkril že razne arheološke zanimivosti. Če mu bo dopuščal čas, bo delo nadaljeval tudi v okolici Velesa.

* **Konjskih dirk na Krškem polju,** ki se bodo vršile v nedeljo 6. avgusta, se bodo udeležili letos poleg domačinov tudi dirkači iz Zagreba, Karlova in celo iz Beograda. »Jahajno in dirkalno društvo« v Krškem je prejelo doslej že nad 60 prijav priznanih najboljših dirkačev cele države. Rok za prijave poteče dne 2. avgusta.

* **Sprejem v I. razred drž. učiteljske v Ljubljani.** Učenke smejo vlagati prošnje za sprejem v I. razred do 15. avgusta in ne samo do 20. t. m., kakor je bilo v notici pod zgorajim naslovom (16. t. m.) napačno javljeno. Ravnateljstvo drž. učiteljske v Ljubljani.

* **Za slepe otroke** je darovala namesto cvetja na grob pokojne profesorice V. de Vrtovčeve 50 din gospa Klavdija dr. Zvolkveja iz Kamnika. Za velikodušen dar se v imenu slepe mladine iskreno zahvaljuje uprava zavoda za slepe deca v Kočevju.

* **Sporodi izletov.** Od 25. t. m. naprej so na razpolago v vseh biletarnah »Putnika« tiskani sporedi vseh tu in izozemskih izletov, ki jih v mesecu avgustu priredi Tujsko prometna zveza v Ljubljani. (—)

SONČENJE brez opeklin in peg — samo z LA-MA

Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

* **Pomanjkanje vode v Beogradu.** V hudi vročini letošnjega poletja, ko je v Beogradu večkrat že zjutraj ob 7. uri 28 stopinj Celzija, se še bolj občutijo vse velike težave problema oskrbe velikega mesta z vodo, 50 milijonov litrov vode dnevno v poletnem času nikakor ne zadostuje za Beograd, a beograjski vodovod več vode ne more dati, dokler se ne zgradijo novi studenci. Višji kraji mesta so po več ur na dan sploh brez vode.

Filmi, plošče, papirji

za vse svrhe fotografije. — Samo kvaliteta dela za amaterje!

Drogerija IVAN KANC
Ljubljana — Nebotičnik

* **Smrt mladega novinarja.** V Beogradu je umrl po daljši bolezni novinar Predrag Jovanović, pomočnik urednika borzne službe pri agenciji Avala. Predrag Jovanović je dovršil pravne študije ter se potem posvetil novinarskemu poklicu. Bil je član beograjske sekcije Jugoslovenskega združenja, pri Avali pa je služboval že 10 let ter se izkazal z veliko vestnostjo in zvestim tovarištvom. Agencija Avala je izgubila dobrega sodelavca, novinarji pa dobrega tovariša.

* **Glavna skupščina Jugoslovenskega učiteljskega združenja.** 19., 20. in 21. avgusta bo v Banjaluki glavna skupščina JUU. Vse delegate in udeležence prosimo, da takoj naročijo prenočišče. Dopolne pošilje JUU sekciji za dravsko banovino v Ljubljani, Franciskanska ul. 6. V prijavi navedite, kje želite stanovati hotel, privatno, skupno prenočišče. Udeleženci iz dravske banovine bodo odpotovali iz Ljubljane z brzovlakom 19. avgusta ob 4.46 uri zjutraj. Podrobna navodila bomo objavili pozneje. Vsi predsedniki sreskih društev in delegati morajo prinesiti s seboj pooblastilo, da so pooblašteni za potpis sreskega društva.

* **Uspešna akcija proti nepismenosti v banjalukem srezu.** Analizatski tečaj, ki so jih v banjalukem srezu priredili člani Seljačke sloge, so končali in se je v njih naučilo v nekaj mesecih čitati in pisati nad 700 vaščanov. Vso organizacijo je imel v rokah sodnik okrožnega sodišča dr. Petrić. Konec jeseni bodo tečaj obnavljali.

* **Sarajevo brez angleškega konzulata.** V prihodnjih dneh se bo angleški konzulat iz Sarajeva preselil v Split. V Sarajevu je angleški konzulat deloval polnih sto let in ni znano, zakaj ga zdaj ukinjajo.

Obiščite

8. Mariborski teden

OD 5. DO 13. AVGUSTA 1939.
Polovična vožnja na železnih
od 1. do 17. avgusta 1939

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVILJA
Industrija - Trgovina - Obrt - Kmetijstvo
Velika tekstilna razstava - Tujskoprometna razstava - Gostinstvo - Vinarska pokusnja - Razstava narodnih vezenin - Narodne pisne razstave - Jubilejna gledališka razstava - Skautska razstava - Razstava malih živali - številne specialne razstave - Koncertne in gledališke prireditve - Sportne prireditve

Veselični park na razstavišču itd. itd.

5.—6. avgusta FESTIVAL slovenskih narodnih običajev.

Obiščite Mariborski otok — najlepše kopališče v Jugoslaviji!

Obiščite zeleno Pohorje in sončni Korjaki!

Obiščite vinorodne Slovenske gorice!

Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!

Mariborski teden je najlepša priložnost za obisk naše severne meje!

Obiščite Mariborski otok — najlepše kopališče v Jugoslaviji!

Obiščite zeleno Pohorje in sončni Korjaki!

Obiščite vinorodne Slovenske gorice!

Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!

Mariborski teden je najlepša priložnost za obisk naše severne meje!

u— **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka ob 8. zjutraj mestni zdravstveni svetnik dr. Mla Franta, Poljanska cesta št. 15-II. telefon št. 32—84.

u— **Železniško direktorje** prosto obiskovalci kopališča Medno—Medvode in Reteč, naj se izdajo kopalne karte tudi za solarski vlak, ki vozi ob 13.30 do Škofje Loke z brezplačnim povratkom z mešanim vlakom Tržič—Ljubljana. Ob objavi novega voznega reda smo kopali upali, da bo ta vlak, ko se nehajo šole, proglašen za kopalnega in izletniškega do začetka šol. Uveden pa je bil nov kopalni vlak z odhodom 14.35 iz Ljubljane. Ta vlak je prepozen, ker nam kljub polovični voznini pride kopanje predrago za dve uri. Za ogromno večino kopalcev, ki nimajo posebnih voznih olajšav, bi bil vlak z odhodom ob 13.30 kakor nalašč in bi tudi železnica imela koristi od velikega prometa.

MAŠA ZADUŠNICA

ZA BLAGOPOKOJNIM GOSPODOM
KARLOM SOSSOM, TRGOVCEM
V LJUBLJANI, KI JE BIL ZACASNO
POLOZEN K VEČNEMU POČITKU
NA POKOPALIŠČU V BERLINU SE
BO BRALA V FRANCISKANSKI
CERKVI V PONEDELJEK DNE 24.
JULIJA OB 8. URI ZJUTRAJ.

u— **Zadnja pot vrliga železnice.** Včeraj ob 17. so številni prijatelji in znanci zlasti pa strokovni prijatelji spremili k zadnjemu počitku nenadno preminulega železniškega uslužbenca g. Jerneja Biščaka, ki ga je v sredo zvečer zadela kap in ga iztrgalo družini. Pokojnik je bil zavezan in odločno napreden mož, plemenitega značaja, ki je vedno in tudi v najtežjih okoliščinah odločno kazal svoje napredno in jugoslovensko prepričanje. Pogreb se je vršil izpred mrtvašnice splošne bolnice. Vrluemu možu lahka zemlja, bridko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

Po kopanju izvrstno teknejo okusne Slamičeve pastete.

u— **Pilot Alojzij Podobnik umrl.** Našim čitateljem je gotovo še v spominu nesreča, ki se je pred štirimi meseci pripetila na ljubljanskem letališču. Osemindvajsetletni mehanik in pilot Lojze Podobnik se je dvignil s klubskim letalom »YU-PDS« v višini kakšnih 15 m se je očitno nečesa prestrašil, pa je potegnil za napačen vzvod. Letalo se je obrnilo na nos in napravično strmoglavilo na tla. Izpod ruševin so potegnili težko ranjenega pilota in ga brž odpeljali v bolnišnico. Podobnik je imel zlomljeni obe nogi, a tudi sicer je bil nevarno poškodovan in zdravniki so že takrat dvomili, da bo okrevel. V četrtek popoldne je mladi, simpatični talec dočrtnel. Njegova smrt je vzbudila med številnimi prijatelji in znanci splošno sožalje.

Dr. IVAN PINTAR

do 20. avg. ne ordinira

u— **Akademsko Jadransko stražo** obvešča članstvo in ostale prijavitelje letovanja v Novem, da bo zadnji sestanek v sredo 2. avgusta ob 10. dopoldne v društvenem lokalu, Wolfova 10/II. dvorišče. Sestanek za udeležence letovanja nujno obvezen. Prijave za letovanje se sprejemajo do 31. t. m. opoldne. Cena letovanja, ki bo trajala od 5. do 25. avgusta, je 530 din. V ceni so vračunani vožnja, hrana, stanovanje in vse takse. Podrobnejše informacije v društvenem lokalu dnevno od pol 11. do 12. ure.

Cene fotoaparata in filmov

smo ponovno znižali, tako, da dobite
26 Sch film vel. 6x9
za din 10.—

Box pa za din 49.—
Vaše fotoaparate pa zamenjate za Contax, Leica, Roliflex ali Retino prav gotovo najkulantneje pri nas.

Predno se odločite za nakup fotoaparata si oglejte našo največjo zalogo zadnjih modelov in reklamne cene v naši izloži.

Se priporoča
Foto Tourist Lojze Šmuc
Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

u— **Negozda brezmotornega letalca.** Mladi sport brezmotornih letalcev, ki zavzema zadnji čas med našo mladino zmerom večji obseg, je v četrtek na Jesenicah zahteval svojo žrtev. Šestnajsetletni Janez Golob, sin gozdarja z Jesenic in dijak 4. razreda gimnazije, je startal z brezmotornim letalom, pri ateraciji pa se mu je iz neznanega razloga pripetila nesreča, da je padel. Pri padcu je dobil precej hude notranje poškodbe.

u— **Namesto venca na krsto pokojnega pilota** Lojzeta Podobnika je daroval Aeroklub in njegovi prijatelji 1000 din pokojnikov rodbini.

u— **Jutri v nedeljo** ne pozabite priti na veliko tombolo Sokola Zg. Siska, kjer bo izrebranih 25 glavnih in 300 manjših lepih dobitkov. Pričetek ob pol 16. uri. V pr. me. ru dežja, bo tombola neprekinjeno v nedeljo 30. t. m.

ZOBOZDRAVNIK

dr. JOŽE RANT
DO 15. AVGUSTA NE ORDINIRA

u— **Ljubljance,** ki se bodo udeležili javnega nastopa sokolskega društva pri Devici Mariji v Polju, jutri v nedeljo popoldne, opozarjamo, da bodo vozili izpred mestnega doma avtobusi ob pol dveh, pol treh in pol štirih naravnost na telovadilnice k sokolskemu domu. Nazaj v Ljubljano pa bodo vozili vsako uro. Nastopa in velike narodne veselice Sokola v Polju se lahko zaradi tako hitrih in ugodnih zvez — vožnja traja dobre četrt ure — udeležijo kar največ sokolskega občinstva iz Ljubljane. (—)

KAZNJENCI

Walter Connolly — Jean
Parker — John Howard.

Pretresljiva zgodba o brezmejnem hrepenju za življenjem, o čustvih onih, ki imajo najmanjše od življenja, o življenju izobčenca za večne čase! Dvojni žurnal!
Premiera danes ob 19. in 21. uri. Kino Sloga, tel. 27-30

u— **Sokol Vlk** vabi svoje članstvo in naraščaj, da se jutri (v nedeljo) v polnem številu udeležijo nastopa bratskega društva v Polju. Odhod z glavnega kolodvora ob 14.14. Pravtako vabimo članstvo, da se udeležijo nastopov v Planini in v Moravčah. Odhod za Planino ob 14.45 z glavnega kolodvora. Za nastop v Moravčah pa se poslužite avtobusa, ki odhaja iz Ljubljane, Tavčarjeva ulica ob 8.15 zjutraj. Pokažite z veliko udeležbo, da cenimo delo naših podeželskih edinc.

u— **Pogreb pokojne** Valerieje Hudeček, roj. Smrekar, bo danes 22. t. m. ob pol 15. izpred splošne bolnice. (—)

u— **Rdeči križ** v Ljubljani razpošilja svojim članom in prijateljem tombolske karte v razprodajo. Tombola bo 10. septembra na Kongresnem trgu. Glavni dobitke je stavbna parcela v izmeri 644 m². Vljudno prosimo, ne odklanjate naših dostavilcev. Pomagajte nam pri naši človekoljubni akciji!

u— **Najden je bil** strt zlat uhan v Gregorčevi drogeriji.

u— **Primarij dr. Jenko** ne ordinira do 16. avgusta. (—)

u— **Ogled časnega hidrotehničnega laboratorija** na Vtču (Cesta dveh cesarjev 114) s predavanjem kol. inž. Milovana Goljevščka o rezultatih modelne preiskave praga, projektirane na Savinji pri Celju in predavanjem številnih eksperimentov priredijo za svoje člane in po njih vpeljane gospe Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, v torek 25. t. m. ob 19. h. Člani, ki še niso bili v laboratoriju, naj se zberejo pri zadnji postaji cestne železnice na Vtču ob 18. h. ostali naj pridejo naravnost v laboratorij.

Danes koncert

vojaške godbe — v vrtu
restav. Grand-Hotela Union

u— **Prepovedujemo** vsako dovažanje in odmetavanje raznih smeti in materiala na našo parcelo med Stadionom in tov. Eiffel ob 23. t. m. do 1. avgusta. Stavbna družba d. d. (—)

u— **Društvo trgovskih potnikov** in za stopnikov prosi, da se vsi člani udeležijo pogrebu umrlega tovariša g. Stefana Miheleka. Pogreb bo danes ob 16. iz cerkve pri Sv. Križu na pokopališču pri Sv. Križu. (—)

Iz Celja

u— **Tekem za kraljev meč** v Zagrebu se bo udeležila tudi članska vrsta Sokolskega društva Celja—matice. Vrsto tvori sedem članov, ki so včeraj odpotovali na tekme pod vodstvom br. Grlica. Bratom želimo, da bi častno zastopali celjskega Sokola in dosegli popoln uspeh.

u— **Celjski pekovski pomočniki** v borbi za svoje pravice. Konec junija je potekla kolektivna pogodba med pekovski mojstri in pekovski pomočniki v Celju. Pekovski pomočniki zahtevajo sedaj sklenitev nove kolektivne pogodbe, ki bi vsebovala tudi zvišanje sedanjih izredno nizkih mezd. Pekovski mojstri pa so zavzeli odklonilno stališče. Za četrtek popoldne je mestno poglavarstvo sklicalo konferenco zaradi kolektivne pogodbe, povabilu pa so se odzvali samo pekovski pomočniki. Zato je bila sklicana za včeraj dopoldne nova konferenca. Pekovski mojstri pa so pet niso prišli, marveč so poslali samo obrtnega tajnika g. Streiniga, ki je prečital zapisnik zadnje seje Združenja pekovskih mojstrov v Celju, na kateri je bilo sklenjeno, da pekovski mojstri odklanjajo pogajanja s pomočniki. Na konferenci, ki jo je vodil magistratni komisar g. Koren, je podal zastopnik Delavske zbornice izjavo, v kateri odločno obsoja početje pekovskih mojstrov. Za sinoči je bila sklicana še ena konferenca, na katero so bili mojstri pozvani povabljeni. Če bi ta konferenca ne imela uspeha, bodo pekovski pomočniki prisiljeni stopiti v stavko. Javnost spremlja borbo pekovskih pomočnikov za njihove pravice z iskrenimi simpatijami.

u— **25letnica mature** so obhajali v soboto v Celju maturanti celjske gimnazije iz l. 1914. Proslave, ki je bila v soboto zvečer v hotelu »Evropia«, so se udeležili naslednji gg.: Jurij Brandles, obrtni tajnik v Gradcu, Fran Brečko, sodnik okrožnega sodišča v Celju, dr. Lojze Brenčič, zobozdravnik v Ljubljani, dr. Edvard Bučar, odvetnik v Mariboru, dr. Ernest Goršek, načelnik upravnega oddelka SUZORJA v Zagrebu, dr. Franc Haas, meščanskosolski učitelj v Gradcu, Janko Hočvar, kapetan I. razr. v Negotinu, dr. Alfred Juhart, prokurist v Celju, Janko Kač, novinar in pisatelj v Ljubljani, prof. dr. Jurij Kantz, privatni docent na univerzi v Gradcu, dr. Valter Karbentz, deželni sodnik, ravnatelj na Dunaju, Josip Koželj, živnozdravnik v Celju, dr. Josip Ludvik, zobozdravnik na Jesenicah, dr. Günther Patten (Praschak), prokurist v Linzu, dr. Martin Pavlič, načelnik v finančnem ministru v Beogradu, Ferdo Prohaški, župnik v št. Vidu nad Valdekem, Alojz Qualitzer, župnik v Wiesu, Vinko Rojnik, carinski kontrolor v Beogradu, Ivan Rzezczycki (Schossig), železniški inšpektor v Celovcu, dr. Rihard Seipel, lekarnar na Dunaju, Anton Vrečko, železniški kontrolor v Celju in Ivan Waldenburg (Konecny), višji pisarniški svetnik na Dunaju. V nedeljo so priredili udeleženci proslave izlet v krasno Logarsko dolino. Zvečer so se ob slovesu v Celju dogovorili, da se bodo čez pet let zopet sestali v Celju.

u— **O kemijski vojni** bo predaval g. prof. Stanko Modic iz Maribora v četrtek 27. t. m. ob 20. v mestnem gasilskem domu v Celju. Predavanje bo združeno s praktičnim predavanjem termičnih bomb.

u— **Velik gozdni požar** pri Lučah. V četrtek okrog 22. je nastal v škofijskih gozdovih nad Podvolovcem pri Lučah požar, ki se je zaradi vetra hitro širil in kmalu objel velik kompleks borovega gozda. Požar je bil viden po vsej Savinjski dolini in tudi v Celju. Uvedena je bila obsežna akcija, da bi požar omejili. Danes je v gozdu še vedno gorelo. Škoda je zelo velika. Vzrok požara še ni znan.

u— **Ugledni psihografolog g. Wintery** je za nekaj dni spet Celju ter nastanjen v hotelu »Evropia«.

u— **Osebnosti s celjske pošte.** Na novo je nastavljen za pripravnika Henrik Gros s Krke. Upokojena je višja kontrolorka Leopoldina Friedlova. Premeščeni so s pošte v Celju pripravnik Jože Hočvar v Šostanj ter dnevničarja Ivan Roje v Tržič in Anton Salamon v Ormož. V Celje so premeščeni: dnevničarka zvančnica Ivana Okornova iz Šostanja ter služitelj Alojz Rom iz Tržiča in Martin Rom iz Ormoža.

u— **Namesto venca** na grob g. Josipa Zelchna, upokojenega ravnatelja Mohorjeve družbe v Celju, je daroval trgovec g. I. Jellenz v Celju 100 din za mestne reveže, 100 din pa gasilski četi v Celju.

u— **Holandski turisti na Korosici.** 13 turistov iz Haaga. Prenočevali bodo v Kočbekovem domu, v nedeljo pa bodo napravili turo preko Ojstrice v Logarsko dolino, kjer bodo nameščeni v Aleksandrovem domu. Tudi v Holandiji je že razširjen glas o lepoti Savinjskih planin, le škoda, da te planine slovenski domačini tako malo poznajo in tako poredko obiskujejo. Prihodnja skupina Holancev je javljena za sredo meseca avgusta.

u— **Plezalni in reševalni tečaj** bo priredilo ministrstvo za telesno vzgojo naroda v Kamniških planinah v času od 25. avgusta do 4. septembra. Za udeležence tečaja bo oskrba brezplačna, predvidoma v Češki koči. Interesenti, člani Slovenskega planinskega društva, naj predložijo potrebne osebne listine in prošnje za sprejem v tečaj najpozneje do 4. avgusta pri Savinjski podružnici SPD v Celju, kjer so jim na razpolago tudi vsa potrebna pojasnila. Planince vabimo, naj nikar ne zamudijo ugodne prilike!

u— **V Logarski dolini** je letos izredno mnogo gostov letoviščarjev. In še prihajajo novi, samo težko je zanje najti prostor v prenapolnjenih hotelih in penzijah. Največ gostov je iz srbohrvatskih pokrajin, odkoder jih je preglašalo pekoče sonce v blagodejno, osvežujočo zravnico kopel naših Savinjskih planin. Planinci pa letos silno lenarijo. Višinske postojanke, na primer Korosica, imajo izredno malo posetnikov, kakor da bi ne bilo nikogar, ki bi znal ceniti krasoto naših visokih gor.

u— **Smrt dveh trgovcev.** V celjski bolnišnici sta umrla v četrtek 63letni trgovec g. Franc Lebič iz Celja in 49letni trgovec Anton Krašovec iz Marjažgradca pri Laškem. Pogreb g. Lebiča bo v nedeljo ob 17. na mestnem pokopališču, pogreb g. Krašovca pa v ponedeljek popoldne istotam. Pokojnika bodo ohranjen blag spomin, svojem naši iskreno sožalje!

u— **Obupno dejanje pismonoše.** V Gotovljah pri Zalcu se je obsesil v četrtek 35letni, pri pošti v Zalcu nameščeni pismonoša Joško Vranjek. Pokojni je bil sramec. V zadnjem času je kazal znake težkih duševnih bojev in je izvršil obupno dejanje v hudi duševni depresiji.

u— **Brezposelnost.** Pri celjski borzi dela je bilo 20. t. m. v evidenci 258 brezposelnih (199 moških in 59 žensk) nasproti 193 (147 moških in 46 žensk) dne 10. t. m.

u— **Zdravniško dežurno službo** za danes OUZD bo imel jutri zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici.

Iz Maribora

u— **Sokol I. sporoča** vsem bratskim društvom, da se vrši letni nastop, proslava 10-letnice obstoja društva ter razvite naraščajočega in društvenega prapora neprekinjeno dne 8. septembra (v slučaju slabega vremena 10. septembra) na letnem telovadilišču. Opozarjamo na to vsa ostala društva ter jih prosimo, da istega dne ne prirejajo svojih prireditev. Spored prireditve sledi v dnevnem časopisu in letnikih. Odbor.

u— **Nova avtobusna zveza Maribor—Murska Sobota.** Z gradnjo novega petanjkega mostu, ki bo predvidoma dograjen do pomladi, se približuje uresničenju stara misel čim direktnije in čim bližje prometne zveze, ki naj bi spajala Maribor z Mursko Soboto. Mestna podjetja v Mariboru so že vložila prošnjo za koncesijo avtobusnega prometa na omenjeni progi in je bila prošnja rešena v pozitivnem smislu. Ta nova potrebna zveza bo postala realnost, čim bo dograjen novi petanjski most preko Mure. Seveda bo treba še rešiti vzporedno vprašanje primerne in racionalne dopolnitve nove proge z obratujočo zvezo Maribor—Ljutomer.

u— **Smrt vrle žene.** Preminila je v Krčevini v Tomšičevem dvorcu 4 gospe Marija Danev, ki je dosegla starost 68 let. Blaga pokojnica je bila vrila narodnjakinja, rodom iz Trsta, ki ga je morala zapustiti in kateremu so bile posvečene vse njene misli, kadar ni bila njena vzorna materska pažnja osredotočena na drage, ljubljene svoje, ki sedaj obkokujejo njeno smrt. Plemenita pokojnica pa je mislila tudi na druge in je povsod rada pomagala, kjer je je mogla. Jutri v nedeljo ob pol 17. bo pogreb iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pobrežju. Ohranimo vzgledni narodni ženi trajen spomin, žalujočim svojem našo globoko sožalje.

u— **Usoda Danila Čerpeca** pojasnjena. Poročali smo o domnevi, da je 10letni Danilo Čerpec utonil v Dravi. Sedaj pa je prišlo iz Rogaske Slatine njegovo pismo, v katerem sporoča zaskrbljenim svojem, da je pri svojih starših, ki so v Rogaski Slatini, na počitnicah.

u— **Naši zamorčki se vračajo.** Deška počitniška kolonija Pomladka RK se vrne iz Kaštel Lukšica v torek 25. julija ob 17.20. Starši naj pridejo točno na postajo po svoje zamorčke.

u— **Iz policijske službe.** Predstojnik mariborske mestne policije g. Stanko Kos je šel na svoj redni letni dopust. V času odsotnosti ga zastopa policijski svetnik g. Pestevšek.

u— **Osebnost vest.** Pri banski upravi v Ljubljani je napravil izpit za stavbenika g. Evald Koren iz Maribora.

u— **Številni mladih begunov naraščajo.** Sedaj sta pobegnila od doma 11letna Stanislava Lorbek, ki stanuje na Zrinjskega trgu 6, ter 16letni Vladimir Glander iz Zolgerjeve ulice 9. Policija polizveduje za mladima begunoma, ki sta si zaželela svet.

Gospodarstvo

V Franciji dobimo posojilo 600 milijonov frankov za nujne državne potrebe in gradnju dvih tvornic celuloze

Ponovno smo že poročali o nameri, da država zgradi dve novi tvornici celuloze, in sicer eno v Bosni, drugo pa u Gorskem Kotaru. Iznesli smo tudi se pomisleke proti temu načrtu. Opozorili smo na okolnost, da naša produkcijska kapaciteta je sedaj prevelika za potrebe naše države, pri izvozu pa smo imeli doslej vedno težave. Produkcijska sposobnost obstojećih tvornica znaša namreč 40.000 ton na leto (Drvar 18.000 ton, ostale tri tvornice, včevši novo tvornicu u Vidmu pri Krškem pa 22.000 ton), domaća potreba pa se giblje na višini okrog 26.000 ton. Naša najveća tvornica u Drvarju, katere obrat je dolgo vrsto let počival, je leta 1937, ko je nastopila nenadna konjunktura na svetovnom trgu celuloze, prešla u državno last. Tvornica je konjunkturu dobro izkoristila i je znatne količine izvozila u inozemstvo, čim pa je konjunktura prenehala, je morala lani obrat ustaviti navzlic temu, da ima sirovinu (les) na raspoložju u državnih gozdov u iz Šipadove žage po skrajno niski ceni. Šele letos je prišla u manjem obsegu znova obratovati. Če smo navzlic nadprodukciji u zadnjih letih celulozo uvažali iz inozemstva je deloma vzrok u tome, da dozdaj nismo izdelovali dovolj beljene celuloze. V tej zvezi smo tudi že poročali, da se za stvar zanima francoski kapital, ki namerava preseliti produkciju prevzeti za uvoz u Franciju. Kako je znano, nam je Francija priznala u novi trgovinski pogodbi carine prost uvoz celuloze, toda le za kontingent 8000 ton, kar pa ne zadostuje niti za izvozni presežek obstojeće državne tvornice u Drvarju.

Posojilo u Franciji

Sedaj prinaša beograjsko »Vreme« nove informacije o tem vprašanju. U Parizu se

bo ustanovila družba, ki bo prevzela vse one količine celuloze, ki nam bodo preostajale za izvoz, seveda po svetovnih cenah. Protivrednost za prevzeto celulozo se bo porabila za odplaćilo posojila u višini 600 milijonov frankov (870 milijonov din), ki ga bo dala naši državi na raspoložju finansićna skupina Seligman za nujne državne potrebe i za gradnju omenjenih dvih novih tvornic celuloze odnosno za modernizaciju tvornice u Drvarju. Zaradi tega posojila se že vodićo pogajanja. Iz posojila 600 milijonov frankov bi se porabilo 120 do 150 milijonov frankov za gradnju obeh novih tvornic i za modernizaciju tvornice u Drvarju, kjer so na prave stare že 30 odnosno 40 let, ostalih 450—480 milijonov frankov pa bi bilo na raspoložju za druge državne potrebe.

V ministarstvu za šume i rudnike je izdelaćan načrt uredbe o ustanovitvi novega državnega industrijskoga podjetja u obliki delnićke družbe pod imenom »Jugoceluloza« d. d. Ta nova družba naj bi od Šipada prevzela tvornicu celuloze u Drvarju i bi zgradila obe novi tvornice, i sicer eno na području »Krivaje« u Zavidovićih u Bosni, drugo pa u Gorskem Kotaru. Novi tvornici bi izdelovali nebeljeno bisulfitno celulozo kot sirovinu za izdelovanje papira, umetne svile, celulozne volne i nitroceluloze. Modernizaciju tvornice u Drvarju pa ima namen doseći racionalnejšu produkciju i u izboljšanje kakovosti. Glede produkcijske kapacitete novih tvornic se potiruće dosedanje vesti, po katerih bi imela tvornica u Zavidovićih kapacitetu 20.000 ton, druga tvornica u Gorskem Kotaru pa 25.000 ton. Kapaciteta drvarske tvornice bi ostala nepromenjena na višini 18.000 ton i bi skupna kapaciteta vseh trih državnih tvornic znašala torej 63.000 ton.

Izgledi za letošnji izvoz sadja

Maribor, 21. julija.

Usodna letošnja suša je pustila našim obmejnim sadjarjem edino upanje: sadje. Prijetno so presenetile hruske i ponekod tudi marelice ter breskve. Najveće upanje pa je glede letine sliv, ki bodo letos obrodile kakor že dolgo ne. Bati pa se je, da bodo prićele tudi slive u velikih množinah odpadati, če bo sedanja suša še trajala.

Dobri so tudi izgledi za letošnji vinski pridelek. Slabši pa so izgledi za letošnji letino ter za izvoz jabolk. S tem pa je naš obmejni kmetovalec-sadjar obćutno prizadet. Ze lanska letina jabolk je naše sadjarje razočarala i njih pustila na cedilu. Zelo slabi so izgledi glede jabolk u srezu Maribor levi breg, prav tako tudi u srezu Maribor desni breg. Zaradi tega se pozornost naših sadnih izvoznikov, ki se že pripravljajo na novo sezono sadnega izvoza, obraća k tistim predelom, kjer bodo jabolka letos zadovoljivo obrodila. Tako prihajajo zaenkrat optimistićna poročila o letošnji letini jabolk u našem Pomurju. Tudi u konjićkem području so dobri izgledi, prav tako u celjskem okolišu. To so u glavnem trenutni obrisi letošnjih izgledov za naš izvoz sadja. Bolj doloćene pa bo slika ob koncu julija i u zaćetku avgusta, ko bodo šle prve veće pošiljke našega sadja, predvsem zgodnjih jabolk, preko meje.

Okroćnica Prizada o izvozu jabolk u Nemćijo

Prizad je izdal posebno okroćnico o izvozu svećih jabolk u Nemćijo. Poćenić od 23. julija t. l. bo prićel odobravati izvoz svećih jabolk u Nemćijo u razumet stanju. V nemćko jugoslovenskem plaćilnem prometu je za prve potrebe tega izvoza rezerviran kontingent 500.000 mark kar ustreća kolićini približno 250 vagonov. Za čas do 24. septembra znaša nemćka uvozna carina 4.50 marke, u času od 25. septembra do 31. decembra pa 2 marke za 100 kg. Pravico do izvoza na ta kontingent imaju vsi pooblašćeni izvoznici, registrirani pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine.

Vsaća pošiljka jabolk mora biti opremljena s fitopatološkim potrdilom, ki je

Pravilnik o privatnih loterijah i tombolah

Kmetijski minister je na osnovi §§ 34. i 44. zakona o razredni loteriji izdal nov pravilnik o privatnih loterijah, tombolah i ostalih igrah na srećo, ki je objavljen u »Slućbenim novinah« od 20. t. m. i je s tem dem dobil obveznu moć, medtem ko je izgubil veljavu dosedanj pravilnik od 18. marca 1937.

Prirejanje loterija, tombol i drugih iger na srećo odobrava kmetijski minister po zaslićanju upravnoga odbora državne razredne loterije. Brez takega odobrenja se ne sme prirediti nobena taka igra. Loterije, tombole i slične igre se odobravajo, če se dajećo dobivke u stvarih i u njihova skupna trćna vrednost predstavlja najmanj polovico vrednosti izdanićh srećć ali tombolskih kart. Stevilo srećć ali tombolskih kart i cena se doloćata glede na svrhu igre i ostale okolnosti, zlasti velićnost i socialno strukturu naselja, kjer se namerava prirediti ta igra.

Izjemno se smećo dovoliti le tombole z denarnimi dobicći pod pogojem, da znaša vsota denarnih dobicćov vsaj polovico kosmatoga zneska, sprejetoga za tombolske karte.

Enemu prosilcu se smeće dovoliti le enkrat na leto prirediti takih iger na srećo, i to samo u enem kraju (sedeću prosilca). Samo ustanovam, katerih delokrog obsega veće područje države, se sme izjemno odobriti prirejanje iger u raznih krajih tega područja. Izvajanje odobrenih loterij, tombol i iger na srećo se vrši pod nadzorstvom kontrolnoga organa, ki se postavi iz vrst državnih ali obćinskih uslućbenecv.

Novi pravilnik je u tolićko liberalnejši, kakor dosedanj, ker nima već dosedanjih

predpisov za izvoz jabolk u Nemćijo, nadalje u izvoznim dovoljenjem Prizada i konćno s predlogom za potrdilo o uvozu blaga u nemćko carinsko područje. Slućbeno fitopatološko potrdilo mora vsebovati izjavo, da natovorjeno i pregledano blago ni okućeno z ušmi San Jose i da izviru iz sadovnjakov, kjer u okolici najmanj 10 km ni te uši. Prizad bo stavil izvoznikom na raspoložju izvozna dovoljenja u dvih izvodih za vsako pošiljku. Unikati se ima prikljućiti originalnemu tvornemu listu, duplikat pa vrniti Prizadu nazaj tako po odpremi blaga.

V okroćnici je Prizad izdal poziv izvoznikom, da že u poćetku kampanje opozorijo svoje nemćke kupce, ti pa carinske posrednike, da mora biti predlog za carinsko potrdilo, ki ga izvoznik priloći izvoznemu dovoljenju Prizada, izroćen carinarnici, preko katere se blago izvozi u Nemćijo, kar je važno, ker dobe izvozniki premijo od Prizada le na podlagi teh carinskićh potrdil.

Zaradi obveznoga fitopatološkoga pregleda od strani Nemćije se smećo sveća nepakirana jabolka izvoziti u Nemćijo samo preko naslednjih obmejnih postaj: Jesenice — Podroće (Rosenbach), St. Ilj — Spilje (Spiefeld), Gornja Radgona — Radgona (Radkersburg), Dravograd — Spodnji Dravograd (Unterdraburg), Cmurck (Mureck), Hegyesalom i St. Gott-hard.

Do nadaljnjega sporoćila veljajo naslednje cene za sveća jabolka u razumet stanju: 20 mark franko nemćko-jugoslovenska državna meja i 21.5 marke franko mađarsko-nemćka meja. Pošiljanje neprodanićh kolićin zaradi poćešnje prodaje ali konsignacije je prepovedano i ne smećo prodaje vršiti samo za promptno dobavo pooblašćenim nemćskim uvoznikom, ki imaju odobrene uvozne kvote. Prodaje ali ponudbe po nižijh cenah, kakor so gori navedene, imaju za posledicę najstroćje sankcije.

Prizad je ob enem razpisal izvozne premije u višini 25 din za 100 kg jabolk, uvoćenih u nemćko carinsko područje u času od 1. avgusta do 24. septembra. Izvozniki morajo pri izvozi kalkulacij upoštevati to premiju, tako da bo prišla do izraza u odkupnih cenah na našem trgu.

omejitve glede maksimalnoga zneska izdanićh srećć ali tombolskih kart (doslej 200.000 din odnosno pri tombolah z denarnimi dobicći do 100.000 din) Spremenjene so tudi nekatere doloćbe glede postopanja pri izdaji dovoljenja za prirejanje teh iger.

Naša produkcija železa je znatno narasla

V zadnjih letih se je naša produkcija surovega železa znatno dvignila. Ze leta 1935 so prićeli u državni železarni u Vreću modernizirati visoke peći za topljenje železne rude. Pred dobrim letom pa je Kranjska industrijska družba zgradila svojo visoku peć za topljenje železne rude. Tako se je naša produkcijska kapaciteta znatno povećala. Narasla pa je tudi potrošnja surovega železa, zlasti odkar so začeli u novi železarni u Zenici izdelovati vse železnićke traćnice za potrebe naših železnica. Letos je znašala produkcija surovega železa u naši državi u prvem poljetu 33.228 ton, t. j. skoro tolićko, kakor je znašala pred nastopom svetovne gospodarske krize celoletna produkcija surovega železa u naši državi. Zadnja leta se je produkcija surovega železa gibala takole:

prvo polj. 1934	18.446 ton
prvo polj. 1935	2.346 ton
prvo polj. 1936	19.771 ton
prvo polj. 1937	14.700 ton
prvo polj. 1938	24.044 ton
prvo polj. 1939	23.228 ton

Razvoj ostale toplinićke produkcije

Letos je narasla tudi produkcija surovega bakra, namreć u 23.080 ton nasproti 21.700 tonam u lanskem prvem poljetu,

in 18.860 tonam u prvem poljetu 1937. Kakor znano je Francoska družba borskih rudnikov lani prićela pridobivati elektro-litićni baker. U prvem letošnjem letu je znašala produkcija takšnoga elektro-litićnoga bakra 5730 ton.

Nadalje je omeniti produkciju svinca, ki pa je dosegla u prvem letošnjem poljetu le 3780 ton nasproti 4360 tonam u lanskem prvem poljetu, produkcija cinka pa je narasla na 2540 ton nasproti 2245 tonam u lanskem prvem poljetu. Produkcija svinca i cinka pa se bo u prihodnjih letih znatno dvignila, ko bo Trepća dogradila nove topilnice.

Omeniti je tudi produkciju antimona, ki se je prićela šele letos razvijati. Leta 1937 je znašala vsa naša produkcija antimona (antimon regulus) le 69 ton, lani 106 ton, letos u prvem poljetu pa že 672 ton. Antimon se izvaja predvsem u Nemćiji. Rudarsko podjetje u Preševem je bilo namreć ustanovljeno s sodelovanjem nemćkega kapitala. Nemški listi napovedujejo, da bo sčasom Nemćija krila pretećni del svoje potrebe antimona u Jugoslaviji, medtem ko je doslej antimon uvažala skoro u celoti iz Kitajske. Nemćka uvozna potreba pa znaša na leto preko 2000 ton antimona.

Gospodarske vesti

— Naša trgovina s Češko-Moravsko. Po podatkih praćkega statistićkoga urada je znašal češko-moravski uvoz iz Jugoslavije u maju 59 milijonov kron, izvoz u Jugoslaviju pa le 33 milijonov. U tem mesecu je bila naša država na drugem mestu med dobavitelji Češko-Moravske, i sicer predvsem zaradi neurejenih trgovinskićh odnošajev češko-moravskega protektorata z drugim državami. Ze u juniju pa je uvoz iz Jugoslavije obćutno nazadovao na 34 milijonov K, medtem ko se je češko-moravski izvoz u Jugoslaviju dvignil na 46 milijonov K. Od 16. marca t. l. (to je od dneva po zasedbi Češko-Moravske po nemćkih dećah) pa do konca junija je Češko-Moravska uvozila iz Jugoslavije za 135 milijonov K blaga, uvozila pa je u Jugoslaviju za 114 milijonov K.

— Nov znaten padec cene pšenice u Liverpoolu. Pred dnevi smo poročali, da je cena pšenice u Liverpoolu padla na 3 šilinge i 8/8 penija, kar je najnižja cena od leta 1892. torej u zadnjih 347 letih. L. 1931 je cena padla le na 3 šilinge 8/8 penija. Pri tem pa je treba še upoštevati da so bi li to prej zlati šilingi, sedaj pa je zlata vrednost funta (odn. šilinga) za 40% manjša. Po najnovijih poročilih pa je večeraj cena na borzi u Liverpoolu ponovno nazadovao i je popustila na 3 šilinge 4/8 penija, kar je najnižji tećaj, ki je bil kedaj zabeležen na tej borzi.

— Dobave. Hidroplanska komanda. Diviluje sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo podzemeljskega kabla, izolirane žice, litaće železa i impregniranićh pragov. Štab mornarice u Zemunu sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo aluminijastih ceví, do 4. avgusta za dobavo krp za čišćenje, do 5. avgusta za dobavo repićnoga olja, do 10. avgusta za dobavo 4 kovanićh osi, do 16. avgusta za dobavo detakovine, štab za utrjevanje u Ljubljani sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo rezervnih delov za motorna vozila, lopat, krampov, grablje i roćnih vozilćkov, do 25. t. m. za dobavo državej za lopate, do 26. t. m. za dobavo državej za lopate, do 27. julija za dobavo voda visokog napetosti, rezervnih delov za mehanićne vozove, železnih nabijaćev, sit za pesek i rešet za pesek, do 28. t. m. za dobavo železnih kalupov za betonske cevi, do 29. julija za dobavo trasirne vrvi, pravokotnikov, vizirnih motk, jeklenih metrov za merjenje i lesenih metarskih mer. Direkcija drž. rudnika u Vrdniku sprejema do 27. t. m. ponudbe za dobavo žice, telefonskega kabla, belega platna, trofaznih transformatorjev, mreć za postelje, kompenzijnićh ceví za vodo, porcelanskićh izolatorjev, barv, kabelske mase itd., do 3. avgusta ponudbe za dobavo manesma novih jeklenih ceví, do 17. avgusta za dobavo pisalnoga stroja. Direkcija drž. železnice u Ljubljani (gradbeni oddelek) sprejema do 29. t. m. ponudbe za dobavo stekel za brzozmere, vodokaznih cevć, mlećnih šip, roćnih signalnih šip, belih šip i obloćnic, do 28. t. m. za dobavo razstirnikov s kontrolno ključavnicu, žićnih povlaćilnikov, prerezljivih krećnićkih postajalnih vzvodov i krećnićkih postajalnih naprav.

Borze

21. julija.

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirnićki deći nespomenjeno 14.30. Grćki boni so se u Zagrebu trgovali po 29.83, u Beogradu pa po 30.25. Tećaji na na slobodnom trgu so ostali nespomenjeni i so izraćunani na osnovi tećaja 258 den za funt.

Na zagrebćkem efektnem trćišću je Vojna škoda pri slabij tendenciji notirala 465 — 469 (u Beogradu je bil promet po 466 — 467). Do zakljućkov je prišlo u 6% dalmatićniskih agrarnih obveznicah po 85 (u Beogradu po 84) i u delnicah Trboveljske po 173.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tećaji: London 205.95 — 209.15, Pariz 116.28 — 118.58, New York 4380.50 — 4440.50 — 4440.50, Curićh 995 — 1005, Milan 231.70 — 234.80, Praha 150.75 — 152.25, Amsterdam 2351 — 2389, Berlin 1769.62 — 1787.38, Bruselj 747.25 — 759.25. Tećaji na slobodnom trgu: Curićh 1258.07 — 1248.07, Amsterdam 2927.07 — 2965.07, Bruselj 930.34 — 942.34. Curićh, Beograd 10, Pariz 11.7475, London 20.7575, New York 445.31, Bruselj 75.3250, Milan 23.3250, Amsterdam 237.20, Berlin 177.90, Stockholm 106.9250, Oslo 104.2750, København 92.65, Sofija 540, Praha 15.15, Varšava 83.50, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 465 — 496, 4% agrarne 61 — 63, 4% severne agrarne 59.50 — 60.50, 6% beglućske 86.75 — 87.50, 6% dalm. agrarne 84 — 85 (85), 7% stabiliz. 100.50 bl, 7% invest. 99.50 — 101, 7% Seligman 101 bl, 7% Blair 94 bl, 8% Blair 101 bl, delniće: Narodna banka 7350 den., PAB 212 den., Trboveljska 172 — 173 (173), Gutman 4 0 — 49, Sećerana Osijek 80 den., Osijekka ljevaonica 150 — 162. Beograd. Vojna škoda 468.50 — 467 (466 — 467), 4% agrarne 62 den., (62), 4% severne agrarne 59.75 — 60.50, 6% beglućske 86.75 — 87 (87), 6% dalm. agrar-

ne 83.75 — 84.25 (84), 7% Seligman 100.50 — 101, 7% Blair 93.75 — 94.25 (94), 8% Blair 100 den. (100.25), Narodna banka 7500 bl., PAB 210 — 211.

Blagovna trćišća

21.7.0

+ Chicago, 21. julija. Zaćetni tećaji: pšenica: za julj 64.125, za sept. 64.75, za dec. 66.25; kuruza: za julj 39.625. + Winnipeg, 21. julija. Zaćetni tećaji: pšenica: za okt. 52.50, za dec. 54.25. + Novosadska blagovna borza (21. t. m.). Tendencija nespren. Pšenica: stara (78/79 kg): baška, sremska slavonska 149 — 151; jućnoban. 147 — 150. Rć: baška 130 — 132.50. Jećmen: bašk, i sremski

64/65 kg 140 — 142.50. Oves: baški, sremski i slavonski 140 — 142. Kuruza: baška i pariteta Indija 116 — 118. Moka: baška i banatska »ug« i »ogg« 235 — 245; »e« 215 — 225; »s« 195 — 205; »e« 175 — 185; »e« 150 — 160; »s« 117.50 — 122.50. Fićol: baški i sremski bell 290 — 295. Otrubi: baški i nemški 108—111, banat. aci 103—105.

+ Budimpeštanska terminska borza (21. t. m.). Tendencija prijazna. Kuruza: za julj 17.22 — 17.24, za avg. 17.42 — 17.44.

BOMBAZ

+ Liverpool, 20. julija. Tendencija mirna. Zaklj. tećaji: za julj 8.79 (prejšnji dan 4.78), za dec. 4.34 (4.33).

Razbojnika Bradeška ne morejo izslediti Ljudje mu dajejo potuho, da oroćniki ne dobijo sledi za njim

Škofja Loka, 21. julija. Čeprav o novih razbojstvih zloglasnoga Josipa Bradeška trenutno ni slišati, so oblastva vendarle budno na preći, da zajame nevarnoga vlomilca. Vroće poletje i obširni gozdovi Polhograjskih Dolomítov nudijo Bradešku pać dovolj zavetja. Vse prizadevanje oroćnikov, zajeti ga, se je doslej izjalovilo. Da je temu tako, niso kriva zgolj ugodna skrivališća, uarveć tudi prebivalstvo, ki daje, kakor je ugotovljeno, Bradešku potuho. Ljudje so pać podkupljivi i zato moće, ako jim Bradeško stisne nekaj kovaćev u roko. Drugi spet bi oblastvom prijavili, kdaj i kje so ga videli, toda se boje njegovega mašćevanja.

Prav te dni so napeli oroćniki vse sile, da zajamejo Bradeška. Ker je jasno, da ima pomagace, so napravili hišno preiskavo pri posestniku Juriju Iglući u Crnem vrhu nedaleć od zaselka Lavrovca, da morda dobe kakke sledi, ki bi jih privedle na pravo pot. Oroćniki so preiskali hišo, gospodarsko poslopje, pa tudi vso sosesćino. Hišni gospodar, ki so posumili o njem, da gotovo ve kaj več o Bradešku, je spoećetka trdozvratno molćal. Ko pa so mu predloćili hude zakonske posledice tudi za doćićnika, ki o zloćincu kaj ve, pa molćil, se je Iglući poćasi razvezal jezik. Povedal je, da je bil prejšnji teden pri njem Bradeško. Oglasić se je ob 21. uri, zadržal pa se je le eno uro, kajti takoj potem se je odpravil k sosedu, svojemu bratrancu Osredkarju, po domaće Grogli, i ostal potem pri njem menda vso noć. Igluć je dal Bradešku 120 din, da kupi hlaće, Iglućev 19-letni sin Polde pa je dobil 40 din z naroćilom, naj gre k trgovcu Koširju i prinese žganja, kruha i cigaret. Polde je naroćilo vestno izvršil i zakupil 22 din, ostali znesek je Bradeško Poldeću daroval. Pred odhodom iz Iglućeve hiše Bradeško ni pozabil povedati, da bo vsakogar, ki bi ga izdal oroćnikom

brez usmiljenja ubil! Povedal je tudi, da odhaja proti Logatcu.

Poizvedbe so nadalje dognale, da se je Bradeško dokaj slobodno gibal po Crnem vrhu. Šele zdaj se je izvedlo, da je prišel Bradeško pred časom iz Koširjeve trgovine popolnoma pijan i da je potem ves dan ležal kakor posekan pod vaško lipo. Zbral se je okrog njega moški i ženski svet, a nikogar ni bilo, ki bi bil stopil do najblićje oroćnićke postaje i vlomilca prijavil. To dejstvo je dokaz, da vaščani Bradeška, v kolikor nimajo strahu pred njim, sćitijo. U ljudih sploh je trdna vera, da Bradeško ne bo prišel u roke oblastvom, ako pa ga zaprejo, je čisto gotovo, da bo kmalu spet na slobodi. Zanimivo je, da Bradeškovo ime tudi zlorabljaćo, kajti drugi lopovi krađejo i pripisućejo tatvine Bradešku. Ker trgovce Košir nima pravice toćenja, so mu zaplenili dve steklenici žganja i 16 steklenic vina.

Kolikor se je dognalo, se drži Bradeško najrajši na meji srezov Ljubljane okolice Škofje Loke i Logatca. Čuti se brćčas tako najbolj varnega, ker je tod dostop od vseh strani izredno daleć. Preden bi prišli ponj, bi bil že kdo ve kje. Bradeška opisućeju u splošnem kot cloveka, ki naćin kraje talno menjava i ne beći takoj u gozd, čim ga kdo sreća. Znaćilno je, da izvršuje svoje tatvine obićajno ob koncu tedna, s čimer pa seveda ni rećeno, da ne bi te ugotovitve že pri prvi priloćnosti postavil na glavo. Zdi se, da izpreminja tudi svojo zunanost. Zadnjikrat so ga videli u lovskem kluboku s crnim peresom, brez brk i braće i oblećenega u tako zvano štajersko obleko.

Ker je za Bradeškomo izdana tiralica, ni izkljućeno, da se bo skušal umakniti svojim zasledovalcem preko državne meje. Želja poćene javnosti pa je slej ko prej, da bi zloćinca, ki vzbujaa strah i trepet, skoro zapril.

Ljubezenska tragedija u Lipovcu Posestnikov sin Ivan Vrećko je ustrelil izvoljenko i sebe

Celje, 21. julija. Davi se je raznesla po Celju i okolici vest o pretresljivu ljubezenski tragediji, ki se je odigrala u prvih jutranjih urah u Lipovcu pri Ljubelćni.

Sele 20 let stari posestnikov sin Ivan Vrećko iz Lipovca je imel že nekaj ćasa ljubezensko razmerje s ćedno 17letno šiljivsko vajenico Hedviko Novakovo iz Arćlina pri Vojniku, ki se je ućila pri šiljvi gđ. Aškerćevi u Celju. Vrećko, ki je bil že nekaj dni nekam raztresen, se je odpeljal večeraj s kolesom proti Vojniku. Okrog 22 se je vrnil domov, kmalu pa se je zopet odpeljal s kolesom od doma i se oćvidno kmalu nato sestao s svojo izvoljenko. Okrog treh zjutraj sta se Vrećko i Novakova pripeljala s svojima kolesoma u Lipovec. Na travniku blizu Vrećkove domaćeje sta pristonila kolesi k drevesu. Iz doslej nepojasnjene vzroka je izvelje Vrećko samokres i oddal na Novakovo dva strela. Ena krogla je zadela Novakovo u glavo, druga pa u levo roko i se zarila u prsi tik pod srcem. Nato si je nastavil Vrećko samokres na desno

sence i sprožil. Krogla mu je prebila sence i izstopila pri levem senu. Kljub tećki poškodbi je Vrećko še izmil svoji izvoljenki rane i odšel nato kakih 300 korakov daleć od hiše ter sedel pod jablano.

Ko je šel Vrećkov sosed okrog štirih zjutraj na delo, je našel Novakovo nezavestno na travniku, kmalu nato pa še Vrećka pod jablano. Ko je zagledal Vrećka, ga je vprašal, kaj dela pod jablano. Vrećko, ki je bil ves zmeden, pa mu je odgovoril, naj se odstrani, sicer bo še njega ustrelil. Takoj so obvestili celjske reševalce. Še preden pa je prišel reševalni avtomobil iz Celja, je Novakova izdihnila. Vrećka so prepeljali u celjsko bolnišnicu, kjer se bori s smrtjo.

Vrećko i Novakova sta zapustila več poslovnih pisem. V enem pismu sporoćata željo, da bi ju položili u skupen grob. Davi je prispela u Lipovec uradna komisija, ki je ugotovila dejanski stan i odredila prevoz trupla Novakove u mrtvašnicu na pokopališču u Vojniku, kjer bodo truplo obducirali.

slavije i inozemstva, ki se bodo udelećili mednarodnoga kongresa Kristusa Kralja od 25. do 30. julija u Ljubljani. Vozna olajšava velja za odhod od 23. do 30. julija, za vrnitev pa od 30. julija do 2. avgusta.

Vročina u Zagrebu

Zagreb, 21. julija. o. Ze 14 dni vlada u Zagrebu skoro nezmoćna vroćina. Temperatura znaša dnevno nad 30 stopinj u senci. Danes je bilo u Zagrebu popoldne 35 stopinj. Zaenkrat pa še ni pomanjkanja vode, kakor o njem poroćajo iz Beograda.

Smrt

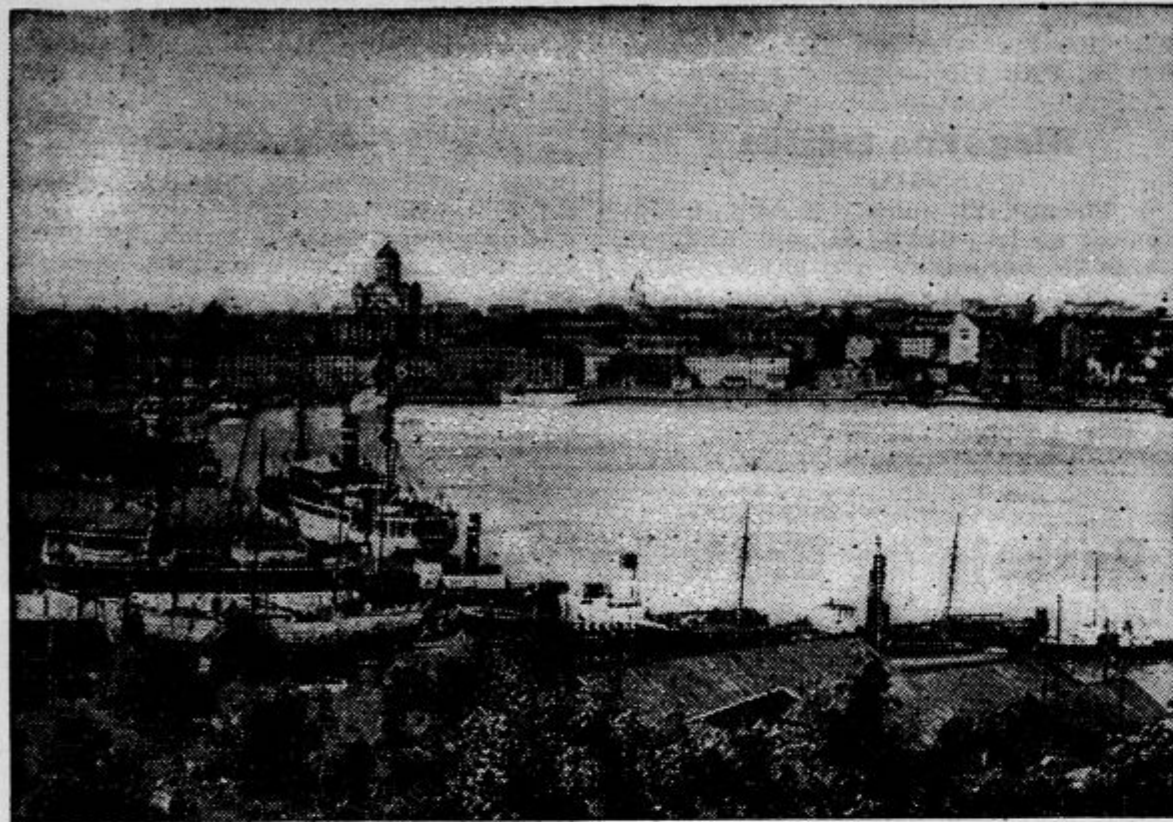
beograjskega novinarja

Beograd, 20. julija. AA. Danes je po daljši bolesti umrić pomoćnik borznoga urednika Agencije Avala, diplomirani pravnik i član novinarskega udrućenja Predrag Jovanović. U slućbu pri Agenciji Avali je stopil leta 1929 ter je bil u vseh 10 letih svojega slućbovanja sposoben, vesten i neutrudljiv delavec, pri vsem pa tih i skromen. Agencija Avala je z njim izgubila odličnoga uslućbenca, njeno oseće je pa dobrega tovariša.

„Kongres za moralno oboroćitev“

Hollywood, 20. julija. AA. Već tisoć ljudi, zastopnikov iz 25 držav z vsoga sveta se

Pogled na Helsinke

glavno mesto Finske, kjer dokončujejo zadnje organizatorne priprave za prihodnje olimpijske igre

Britski velebogataši

šest mož bogatejših nego vsi ostali milijonarji in milijarderji skupaj

Običajno govorimo samo o ameriških milijonarjih in milijarderjih, kakor da bi jih drugod tudi ne imeli, zlasti ne v Evropi.

To naziranje je napačno. London je na primer še vedno največje poslovno mesto na svetu in Anglija prekaša Zedinjene države še vedno, kar se tiče lastnikov ogromnih imetij. Mnogo skrivnosti v političnem, gospodarskem in socialnem življenju britskega imperija bomo bolje razumeli, če ne pozabimo, da predstavljajo gornji deset tisoč te velikanske državne tvorbe še vedno najbogatejši in najsigurnejše podprti razred na svetu. Med njimi je dovolj ljudi, ki pri najboljši volji in zares ne vedo, koliko prav za prav imajo.

Mnogi med njimi imajo izredno velik vpliv na politiko in življenje, čeprav se držijo v ozadju. V tem oziru so popolnoma drugačni nego njih ameriški tovariši. Toda najbogatejši mož v imperiju in na svetu sploh je politično popolnoma brezbržen in tudi nima nobenih pretiranih osebnih nagnenj. Na dogodke ne vpliva nič, čeprav je po imenu vladar. To je nam hajderabadski.

S svojim polnim imenom in svojimi naslovi se imenuje Lieutenant-General His Exal.

Nova rekorderka v teku z ovirami

Italijanska atletika Claudia Testoni je v Milanu v teku na 80 m z ovirami dosegla nov svetovni rekord s časom 11"5. Prejšnji rekord s časom 11"6 sta imeli njena rojakinja Valla in Nemka Eberhardtova

Redka avtomobilska nesreča

Da tretja dva avtomobila skupaj, je vsakdanji dogodek, tu, na neki londonski ulici, pa so se poskusili za spremembo kar trije avtomobili. Bilo je več mrtvih in ranjenih, kar je po polotaju, ki je sledil trčenju in ki ga nazorno podaja slika, lahko umevno

40 beguncev umorili in oropali

V Dubosariju na ukrajinski strani Dnjestra je neki Jedvedev v svoji sadnji uri izpovedal podrobnosti o grozotnih zločinih. Po njegovem pripovedovanju je v prvem času boljševiške revolucije, v letih 1918. do 1921., spravil iz Ukrajine preko Dnjestra kakšnih štirideset beguncev na rumunsko stran. Tam so jih sprejeli njegovi pajdaši, jih umorili in oropali. Umorjenec so pometali v Dnjester ali pa jih pokopali. Oblasti so uvedle sedaj tako v Rusiji, kakor v Rumuniji preiskavo, da zagrabijo sokrivce te množestvene moritve.

Dezertjer zavoljo medvedje kape

Londonski vojaški svet se je moral baviti te dni z neobičajnim primerom dezertiranja. Neki prostovoljec prvega bataljona grenadirske straže je bil pobegnil, ker sta mu vojaška suknja in visoka medvedja kapa teh grenadirjev zbujała nepremagljiv opor. Mladí mož, 23letni kmečki sin Thorne iz Somerset, je kazal sploščka veliko veselje za vojaški poklic. Grenadirska uniforma pa mu je začela zbujať kot hla varja, kar je njegovo stanje takoj popravilo. Ko je pa moral pred kratkim na vojaško vežbo, je izkoristil priliko, da je pobegnil. Vojno sodišče je bilo mnenja, da trpi mladi mož pač za bolezenskim kompleksom in ga zato ni prestrogo obsodilo. Ko odsedi kazen, ga bodo vtaknili v polk z uniformo, ki mu ne bo tako zoprna.

Nune nasedle lažnemu detektivu

V neki ženski samostan v Kölnu je prišel možak, ki je velel, da mora po naročilu tajne državne policije izvršiti preiskavo o gospodarstvu v samostanu. S svojim sigurnim nastopom in zigosanim izkazilom mu je uspelo, da je predniko ukani. Zahteval je, naj mu predloži vse računske knjige in dokazila. Ko je knjige podrobno pregledal, je zahteval, naj mu prinesejo blagajno. Mož je bil tako predrzen, da se je razljutil zavoljo 50 mark, ki so baje manjkale v blagajni. Dala jih je neka sestra iz svojega žepa. Ves znesek v višini 575 mark je potem dal v ovitek, tega je zapечатil in vzel s seboj, češ da pride popoldne zopet in da bo tedaj povedal, kakšen je izid preiskave. Šele naslednji dan so začele nune sumiti, da so nasedle sleparju in so obvestile policijo, ki moža sedaj išče.

Kaspiško morje se bo posušilo

Moskovski listi zopet poročajo, da se bo največje celinsko morje na svetu, Kaspiško morje, počasi izsušilo. Njegova gladina je danes že 25 m pod normalno morskó gladino, v zadnjih dveh letih se je znižalo za poldrug meter. Vzrok bo nemara v tem, da mu Volga dovaja vsako leto manj vode. Nesmotno lesno gospodarstvo, ki je ob tem veletoku popolnoma uničilo gozdove, je imelo za posledico, da so postale padavine v porečju Volge bolj redke, velikanske množine vode iz Volge pa rabijo tudi za namakanje stepnih predelov. Nižanje vodne gladine v Kaspiškem morju povzroča plovbi velike težave.

Morski volkovi so izdatni

Morski volkovi so uničili že nešteta človeška življenja. Popolnoma v redu je torej, da včasih tudi oni nekaj človeku povrnejo. Dejansko daje odrasel morski volk, ki meri v dolžino kakšne tri metre, marsikaj uporabnega. Tu je omeniti pred vsem 2 in pol funta užitnih plavuti — vsaj za Kitajce, uporabiti se da potem 150 do 200 zob, skoraj petino telesne teže morskega volka predstavljata olje in tošča, in če je bila zverina prava, potem odpadeta še dve petini na meso, ki ga nasoljenega nikakor ni prezirati. Olje uporabljajo kot zdravilo, Japonci pa so odkrili, da se da izvrstno uporabiti za namazanje letalskih motorjev, ker ostane tekoče tudi pri 45 stopinjah pod ničlo. Naposled ne smemo pozabiti na kožo, ki daje izvrstno usnje.

Pet kilogramov izgubil med plavanjem

Iz Minneapolisa (USA) poročajo, da je 45-letni uradnik Clarence Giles iz Glondivea plaval 77 in pol ure nepretrgoma v deroči reki Yellow in je v tem času preplaval 484 km. Giles se je med tem, ko je plaval skozi mnoge brzice, precej ranil in je med rekordnim poskusom izgubil pet kilogramov svoje telesne teže.

Čudna riba

Neki gost v slovaškem zdravilišču Pieštanyh je v reki Vahu ujel ribo z dvojnimi usti. Nenavadno ribo so opazovali nekoliko dni v tamkajšnjem akvariju in so ugotovili, da se hrani z gornjimi, kakor s spodnjimi usti, ker se nadaljujejo oboje v istem žrelu. To je že drugi primer, da so na Slovaškem ujeli takšno ribo.

Japonke ne marajo trajnih kodrov

Trajni kodri na Japonskem nimajo dosti pristašic. Pred kratkim se je zbralo v Tokiju 1500 japonskih študentk, ki so govorile proti modi trajnih kodrov in sploh dragih pričesk. Dan prej je zborovala »komisija« 32 članic, ki so sklenile, da bodo propagirale preproste pričeske.

Požar v Yellowstoneškem narodnem parku

Že več nego teden dni divja v slovitim Yellowstoneškem narodnem parku v Zedinjenih državah požar, ki je uničil že velikanske komplekse gozda. Velika vročina je v zvezi z močnimi vetrovi preprečila doslej vse poskuse, da bi požar ustavili. Ameriški listi pišejo, da je ta gozdni požar največji, kar jih je bilo v zadnjih osmih letih.

Skavti zborujejo

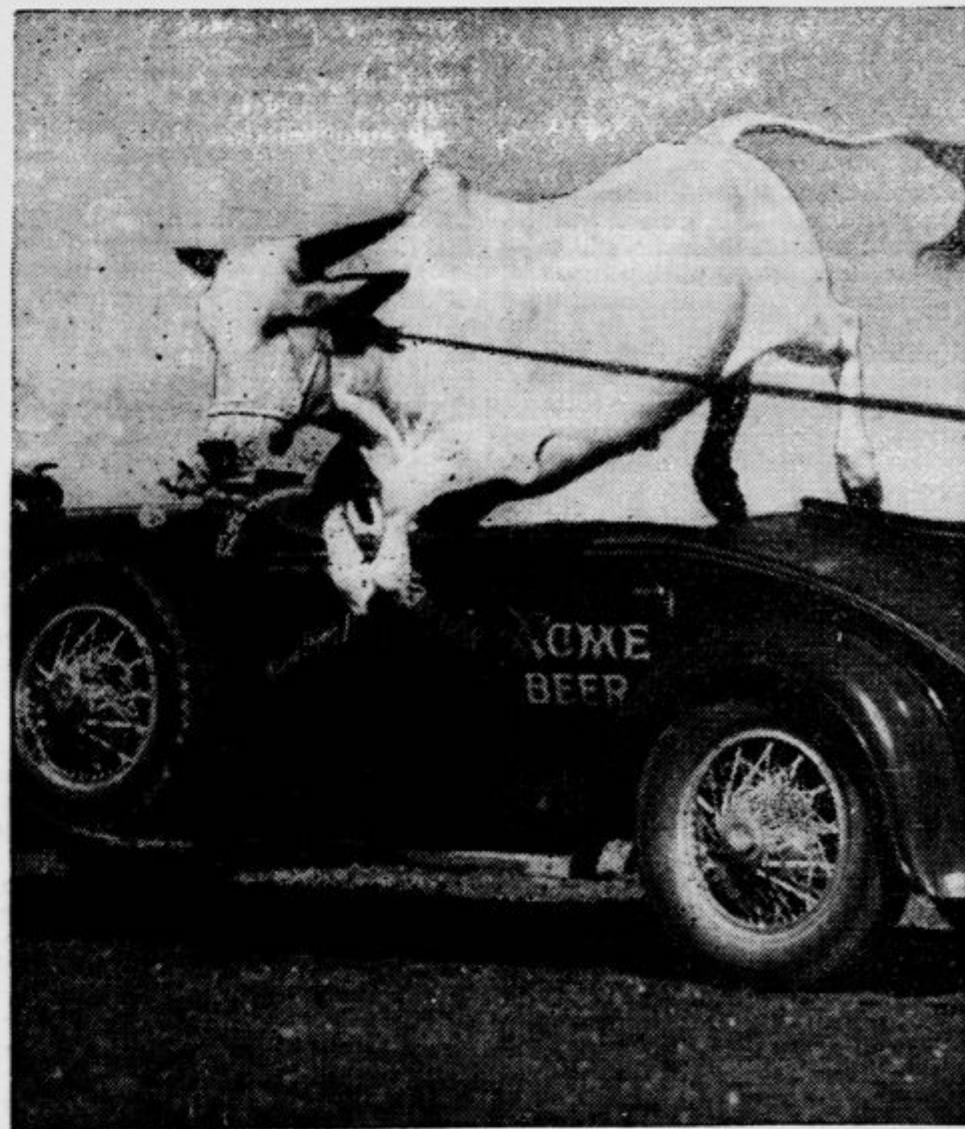

V Orieftu na Škotskem so se zbrali skavti iz vsega sveta na svoje veliko zborovanje. Zastopanih je 42 dežel. Na sliki vidimo pravkar dosele skandinavске skavte, ki si pripravljajo svoje šotore

Nove rešilne naprave za podmornice

Vrhovni poveljnik plymouthskega pristanišča je izjavil v zvezi s preiskavo zavoljo katastrofe angleške podmornice »Thetis«, da je poseben odbor, ki mu sam predseduje, že izdelal nove smernice za reševanje potopljenih podmornic. Izdelani so bili novi predpisi za podmorniške vaje, podmornice pa dobe posebne telefone in posebno razsvetljavo. Prav tako so ukrenili vse potrebno, da bi mogla posadka zapustiti potopljeni brod in si obnavljati zračne zaloge, če bi ne mogla takoj na površje.

Bik — artist

Silver-Dollar, »Srebrni dolar«, se imenuje nenasvaden bik, ki uživa v vseh Zedinjenih državah zavoljo svojih artističnih sposobnosti veliko popularnost. Njegova specialiteta je ta, da se ne umakne nobeni oviri, temveč jo enostavno preskoči, tudi če jo ta ovira avtomobil v diru

Največji in najmanjši

Anglija bo imela v kratkem milijon mladih mož pod orožjem. Od vseh strani prihajajo novinci pred naborne komisije, da zadostijo uvedeni dolžnosti vojaškega službovanja. V Londonu sta se znašla slučajno največji in najmanjši angleški rekrut

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

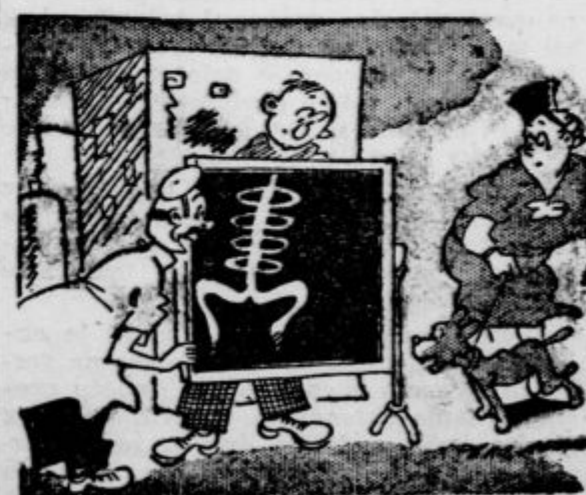
A NEKDOTA

Pesnik Richard Dehmel in Detlev von Liliencron sta se s težkim srcem odločila, da se odpovesta zločestemu alkoholu. Še mo v primeru kakšne bolezni bi si lahko dovolila kakšen kozarec in za ta primer naj bi imel Liliencron pripravljeno veliko steklenico konjaka.

Dva dni po tej odločitvi se je pričel Dehmel pri Liliencronu delati je strašno obrazu in ječal: »Moj žolodec, moj žolodec! Hitro malo konjaka!«

»Prihajš na žalost prepozno, se je nasmehnil Liliencron. »Moj žolodec namreč že večraj ni bil v redu...«

VSAK DAN ENA

Röntgenski posnetek

»Mojta bi pa vendarle rajši pustila zunaj. Gleda me s tako lačnimi očmi!« (Everybody's Weekly)

Kulturni pregled

K problemom sodobnega mišljenja

Bolgarski filozof Atanas Iliev je pravkar izdal v Sofiji svoje izbrane filozofske eseje v francosčini (Ahanasse Iliev, *Mysticisme et connaissance*, založnik: Dobromir Cilingirov, Sofija, 168 str., cena 40 levov). Predgovor tej knjigi bolgarskega bergsonista je spisal sam Ernest Seillière, član Instituta, eden najznamenitejših predstavitev sodobne francoske literarno-psihološke vede, pisec prodornih studij o romantizmu (n. pr. »Le Romantisme et la morale«, »Le Romantisme et la poésie«, »Sur la psychologie du Romantisme allemand« itd.). V svojem uvodu pojasnjuje Seillière problematiko sodobnih spoprijemov med racionalizmom in antiracionalizmom in značaj novega mysticisma, ki se naslanja na Bergsonov intuitivizem, ter ob koncu odločno odklanja mistični naturizem, to »sumljivo religiozno našega časa, ki si je s svojim laskanim volji do moči in s svojo nezadostno racionalizacijo pridobila v vseh krogih toliko pristaev. Njene dušeslovne iluzije, prav kakor njena zrahljana morala, lahko prinesejo mnogo grohla človeškim skupinam, ki ne morejo jasno pogledati bodočnosti.«

Prof. Atanas Iliev razpravlja med drugim tudi o tej vrsti mysticisma (ki je postal filozofska dekoracija znanih protidemokratskih bojnih skupin v današnjem svetu) v prvem eseju »Mysticism in spoznanje«, ki je dal naslov vseh knjigi. Pisec označuje po Seillière za očeta mističnega naturizma ali naturalističnega mysticisma onega istega Rousseauja, ki je tudi miselnih oče sodobne demokracije. Videti je, da je Rousseaujeva usoda podobna Heglovi: v istem idejnem izhodišču se stikata dve skrajnosti. »Oče modernega sveta« Rousseau še vedno vpliva s svojimi nauki o oboževanju prirode. Če je to, kar je prirodno, tudi samo po sebi dobro, tedaj je dobro vse, kar je prirodno in vse, kar je prirodno, postane dopustno. Razločevanje med dobrim in zlim, ki utemeljuje človeško dostojanstvo in nas dela odgovorne za naša dejanja, je tu docela zabrisano in nobena jasna morala ni mogoča na tej podlagi. Prav to pa je značilno za tiste, ki jim je »naturalistični mysticism« vodilni svetovni nazor, s katerim lahko utemeljujejo najhujše krivice in najtežje zločine v imenu prirodne nujnosti močnega. Tako vidimo, da smo ob tej filozofiji v vroči bližini današnjih socialnih in političnih gibanj.

Prof. Iliev se v navedenem eseju bavi — z zrela kritično sprejeto bergsonistično filozofijo — z mnogimi zanimivimi problemi spoznanja z intelektualno ali intuitivno ter prihaja k sklepu, da vodi pot spoznanja skozi dve stopnji: naivno spoznanje in razumna konstrukcija. Naivno spoznanje takisto razpada v dve sferi: v tako zvano praktično in pragmatično, ki predstavlja vsakdanje površje našega življenja, mišljenja in čustvovanja, in v sfero globokih vzgonov, presegaajočih praktične potrebe: iz slednje izhaja umetnost, ki se rodi v telesu naivnega sveta in oznanja bodoče smeri človeškega spoznanja. Vsekako

je moderen mysticism važen pojav, ki osvetljuje z novo lučjo nekatere bistvene probleme spoznavanja, vendar je treba sprejeti Seillierovo mnenje, da lahko pretiran mysticism, kakor je zlasti navedeni »naturalistični«, razruši civilizacijo, medtem ko zmeren mysticism vzpodbuja duha stvarjanja in tako dviga kulturni razvoj.

Med filozofskimi eseji tega bolgarskega bergsonista so za nas posebno zanimivi tisti, v katerih se bavi z vprašanji filozofske intuicije in umetnosti in sploh s temeljnimi problemi umetnostnega stvarjanja. Tako v eseju »Filozofska intuicija in umetnost« razglablja teorijo »kontemplacije« in teorijo nemških estotov o takozvani »Einführung«, v eseju »Nacionalna in univerzalna umetnost« pa posveča svoje misli vprašanju, ki je aktualno tudi pri nas. Prof. Iliev prihaja k sklepu, da narodna individualizacija umetnosti ne oddaljuje med seboj narodov, marveč se zdi celo važen pogoj za ojačanje mednarodne izmene duhovnih vrednot. Umetnostno stvarjanje zahteva individualizacijo enako kot podreditev narodnemu stilu. Pisec ob koncu odklanja stališče nekaterih pisateljev, češ da ne marajo čitati tujih pisateljev, ker bi tako utegnili izgubiti svojo izvornost. Bolgarski filozof dobro pripominja: »Prazen strah! Če je pisatelj resničen stvarjalec, mu ne bo tuja umetnost nudila prilike, da v nji izgubi samega sebe; če pa nima stvarjalnega daru, tedaj mu ne bo pomagalo, pa naj se še tako zapre pred vnanjim svetom.« Zanimiva je nadalje razčlemba zavestnih in nezavestnih pesnikov v eseju »Pesnikov svet«. Če prof. Iliev loči zavestno stvarjajoče (n. pr. Flaubert) od nezavestno stvarjajočih (Hugo, Puškin), se zaveda, da gre tu samo za stopnjevanje razlike in da je pri nastanku slehernega umetniškega dela več ali manj tega in onega; značilnost pesnikov in njihovih stvaritev pa je prav v tem, katera stran prevladuje.

V okviru našega prostornostno in vsebinsko omejenega poročila o tej knjigi sofijskega filozofa, ki ga smemo šteti med prijatelje našega naroda in čigar delo je vredno tudi pozornosti slovenskih ljubiteljev filozofije, ni mogoče navesti vseh problemov Ilieve tehtne knjige. Naj samo bežno omenim, da razpravlja med drugim o odmevih burgozizma v ruski filozofiji, dalje o poskusu, da se iz zgodovine modroslova ustvari filozofija, potem o moralni filozofiji H. Bergsona, o novih vidikih intuitivistične morale, o ljubezni do bližnjega in do daljnjega, o ilogičnem elementu znanstvenega spoznanja in o racionalizmu in antiracionalizmu.

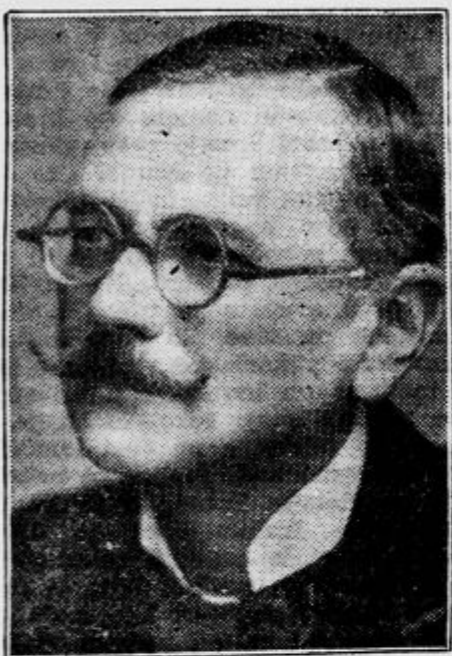
Vsekako je knjiga Atanasa Ilieva »Mysticisme et connaissance« podnetno in v globine segajoče delo, spisano v slogu, ki osvaja s svojo jasnostjo in uvaja vsakega razgledanega izobraženca v zanimive rezultate intuitivistične filozofije, zlasti kar se tiče umetnosti in morale.

—O.

Iz naše glasbene književnosti

Nove skladbe Gojmira Kreka

Samospēvi. (Trije zvezki, izdani v samozaložbi. Vsebinska 1. sešitek, op. 42 št. 1, V samotah, op. 42 št. 2, Izkušnja. 2. sešitek, op. 48, 4 samospēvi: Zabučale gore, Pesem nagajivka, In sanjala sva sredi rož, Oranža. 3. sešitek, op. 53, 3 samospēvi: Zato veruj..., Besede ni, izraza ni... In če sreča bi moja sam orel bila... Ljubljana, 1939.)

Naša samospēvna literatura že dolgo ni dobila novih doprinosov, kakor da je zamrla sicer prej tako bogato tekoča žila lirčnega nastojanja, s katerim smo se Slovenci najdalje upali krčiti pot v glasbeni umetnosti in s katerim smo se sprva edino predstavljali v tujini. Gojmir Krek je ostal zvest svojemu lirskemu ustvarjanju, ki ga je očitoval v dobri »Novih Akordov«, težko pogrešane in nenadomestljive revije naše glasbe, ki bi jo bilo zdavnaj že dolžnost oživiti znova. Težko je v dobri, ko nove smeri in struje izpodirajo druga druga, še preden se je katera ustalila in prevzela nase kulturno odgovornost, brez omahovanja stremeti k smotru, zastavljenemu že pred desetletji. Za to je potrebno nekaj stoletne mirnosti in krepke volje, da ne živnejo pogledi vstran od začete poti. Malokdo zna uiti zapeljivosti posnemanja; Gojmir Krek pa je danes prav tisti, kakor je bil v času, ko je priobčil »Sum vira in zefira« ali pa »Tam zunaj je sneg«. Ista svežost, neprisljivost in spontanost prevajajo pesmi treh opusov, ki so pravkar izšli v čitljivem opalografem razmnožku Romana Pahorja.

Prva zbirka, op. 42, obsega dvojno samospēv Dragotina Ketteja in Rudolfa Maistra. Prvi, vseskozi pomladansko-lirski, kettejevski odposlani izliv osamljene duše, drugi fantovski zaokrožena nagajivka. Za Krekovo izbiro besedil sta obe pesmi značilni: po eni strani nežna, lirski čustvovanja, često vdana v resignacijo, po drugi pa zanosit, korajžen vzgon prave domače šegavosti, ki tako uspešno kontrastira prvemu obeležju. Obe pesmi sta bili komponirani leta 1937, medtem ko datira naslednji zvezek, op. 48, iz leta 1938. Ta opus šteje četvero pesmi, tri Zupančičeve in eno

Ljudmile Poljančeve. Tudi v tem sešitku sta dve pesmi izrečno lirski, drugi dve pa nagibata k šalivosti. Zupančičeva »Zabučale gore«, tipično slovansko in v narodnem duhu podano razpoloženje, je skladatelj podčrtal z melodiko, ki se oslanja v sprevnosti na narodno; »Pesem nagajivka« in »Oranža« (obe Zupančičevi) prikazujeta skladatelja od razposajane strani, v nekoliko porednem smehu z viška; sanjavokipeča »In sanjala sva sredi rož...« Ljudmile Poljančeve je našla v uglasbitvi podkrepitve pritažene, malce melanholične resignacije. V tretjem zvezku, op. 53, komponiranem prav tako v letu 1938, najdemo troje pesmi Dragotina Ketteja, Ljudmile Poljančeve ter Aškerčev prevod ruske pesnice Lohvike. Kakor so si čustvena in tehnična obeležja teh treh pesmi med seboj tuja, tako jih družijo skladateljevo občutje, ki gleda vse opevane dogodke skozi zrlo lastnega poetičnega doživljanja. Prva, »Zato veruj...« (Kette) spominja z zadržki na Čajkovskega vzdih; druga obnavlja, v harmonskem in melodičnem, razpoloženje pozne romantike in kroga »Novih Akordov«, ki ni daleč od melodike Charpentierja ali Massenetja; tretja prekipa od življenja in nas v uvodnih taktih že postavi v veselo razposajenost, blizu Lajovevega fantovskega vnosa izza dobe »Bujnih vetrov v polju...«. Tako vsebuje tudi ta zvezek žive kontraste, ki se vendar družijo v zaokroženo celoto zaradi enotnosti sloga in načina izražanja sploh.

Gojmir Krek ni in ne bo bitni novotar. Njegov harmonski stav ni rafiniran in ne išče neposrednih barvnih efektov, temveč temelji na temeljitem poznavanju klasične harmonije, kateri se prilagaja sporadične uvedbe novejših, impresionističnih akordnih tvorb v skladu s občutjem besedila. Prav tako igra kontrapunkt pri njem le vloga metode, ki vzposablja posamezne glasove za samostojno življenje, a nikjer ne prevladuje samopašno nad drugimi glasbenimi elementi, kakor se tudi rado dogaja v sodobnih skladbah. Tudi klavirski stavek ni nikjer preobložen ter daje prednost petju. V glas sam je položen osnovni izraz in sprevnost je njegova bistvena karakteristika, izražena v jasnem, neprisljivem in neukrivenem melodičnem toku, ki valovi sam po sebi, gnan od občutja. V neposrednosti in neizumetničenosti naravnosti pevskega glasu je poglavitna in najprikupnejša vrлина teh samospēvov, ki se bodo gotovo hitro uvedli na koncertnem odru. Za našo samospēvno literaturo pomenijo pomembno obogatitev ter je le žalostno, da mora dandanes resen in temeljito obrazen skladatelj seči k samozaložbi, ako naj njegova dela ne ostanejo zaprti v miznici, medtem ko se šopirijo čisto spačena in daleč od naravnosti odvrnjena nemuzikalna skrupala kot zadnji izsledki najbolj napredne moderne. Naj bi trije zvezki samospēvov preskromnega prebuditelja seriozne in umetniško neoporečne slovenske glasbe ne ostali osamljeni, saj je v njegovi »potni torbi« še cela vrsta del, za katera bi se morali po dolžnosti in pravici zanimati naši založniki, čijih napor je v izdajanju muzikalij danes žal daleč pod predvojnimi povprečjem.

L. M. S.

Zapiski

Georgi Bakalov. Z Georgiem Bakalovim ki je umrl pred dnevi v Sofiji, je izgubila bolgarska kultura pisatelja, kritika, znanstvenika in žurnalista izrednega pomena. Njegovo ime ostane predvsem združeno z bolgarskimi preporodnimi gibanjem v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je Bakalov urejal več vplivnih časopisov in izdal nekatere vzpodbudne spise. Nato se je posvetil literarno-založniškemu delu in je bila predvsem njegova zasluga, da je bolgarsko izobraženstvo posvetilo pozornost ne samo tendenci prevladujoči ruski literaturi, marveč tudi zapadnoevropskim slovstvom. Po zaslugi Bakalova so dobili Bolgari v svojem jeziku pomenljiva filozofska in sociološka dela zapadnih narodov iz druge polovice 19. stoletja. Bakalov je nekaj let vodil tudi literarni časopis »Nova pot«, nato pa je preživel več let v tujini, zlasti v Franciji in na Ruskem, kjer je bil dopisni član Akademije znanosti. L. 1931 se je vrnil v domovino in se zopet posvetil književnosti kot urednik, prevajalec in izdajatelj. Njegovo delovanje primerjajo nekateri z dejnostjo velike preporodiljske osebnosti Hrista Boteva. Bakalov se je rodil v Stari Zagori in je svoje strokovne študije iz estetike dovršil v Zenevi. Na poslednji poti ga je spremljala vsa sofijska kulturna elita.

Literarne vesti iz Francije. Robert Brallach in Maurice Bardeche sta izdala

knjigo »Histoire de la guerre d'Espagne«. — Prejšnji nemški pisatelj, alžalski rojak René Schickel, ki se je pred leti preselil v Francijo, je izdal svoje prvo v francosčini spisano delo, provensalski roman »La Veuve Bosca« in se z njim pridružil francoski literaturi. — André Maurois je objavil novo knjigo: »États-Unis 39. Journal d'un voyage en Amérique«. — Dnevnik Andreja Gida so izšli v kompletni izdaji v enem zvezku pri La Pléiade v Parizu (znani zbirki lepih izdaj del trajne vrednosti). — Jean Charpentier je obdelal v posebni knjigi z naslovom »Heloise« življenje in tragično ljubezen ljubice srednjeveškega filozofa Abailarda. — K literaturi ob 150-letnici francoske revolucije je treba pristeti Jacquesa Castelnaua spis »Marat«. — A. Augustin-Thierry je v knjigi »Madame Mère« obdelal življenje »matere kraljeve«, Lucije Bonaparte. — V času, ko se v Franciji stopnjuje zanimanje za Ameriko, je vreden omembe potopis André Demaison »Terre d'Amérique«. — Pod naslovom »Union ou chaos« je izšla francoska izdaja spisa ameriškega novinarja Clarencea K. Streita, ki zagovarja ustvaritev obsežne federacije demokratskih držav, ki bi se zvezale zunanje, politično, gospodarsko in vojaško. — Leon Daudet je izdal svoj prispevek k 150letnici revolucije: »Deux idoles sanglantes: La Révolution et son fils Bonaparte«.

SPORT

Nemci se tudi pripravljajo

V. zimske olimpijske igre bodo od 2. do 11. februarja 1940 v Ga-Pa

Vzporedno s pripravami za olimpiado v Helsinkih gredo tudi priprave, ki jih vrši Nemčija za izvedbo V. zimskih olimpijskih iger v Garmisch-Partenkirchenu. Prirediteljem teh iger se še bolj mudi kakor Fincem, ker so dobili mandat za organizacijo komaj 6 mesecev pred terminom in šele potem, ko so Japonci in tudi Švicarji odrekli izvedbo. Čas za priprave je torej zelo kratek in bi ne zadostoval nobeni drugi državi kakor pač samo Nemčiji, ki ima že od zadnje olimpiade v Garmischu številne naprave.

Pred kratkim so torej v Garmischu svetočano ustanovili prirediteljski odbor za izvedbo V. zimske olimpiade, pri kateri prireditelj je bil tamkaj navzočen tudi sportni vodja von Tschammer und Osten, ki je pozval prireditelje, naj zastavijo vse sile, da bo izvedba prihodnjih zimskih iger še lepša kakor je bila leta 1936. Za predsednika prirediteljskega odbora je bil imenovan dr. Karel Halt, ki je bil v enaki funkciji tudi leta 1936, prav tako pa so tudi ostale funkcije poverjene večini osebam, ki so bile podobno zaposlene že na zadnji olimpiadi.

Sporod prihodnje zimske olimpiade bo — kakor znano — precej različen od zadnje, in sicer v glavnem zaradi tega, ker to pot ne bodo tekmovali smučarji v svojih številnih konkurencah, temveč bo uvrščenih nekaj smučarskih nastopov samo kot demonstracija. (Tukaj je treba pripomniti, da so Nemci sprožili akcijo, da bi se sestal izredni kongres Fiše, na katerem naj bi se morda vendarle še rešilo vprašanje zimske olimpiade s celotnim smučarskim sporedom.)

Prireditelji hočejo na prihodnji olimpiadi izvesti po vzorcu stafetnega teka z baklami od Olimpije na Grškem do vsako-

kratnega prizorišča olimpiade poseben stafetni tek od prizorišča I. zimske olimpiade Chamonixa v vzhodni Mont Blanca preko snežnih poljan in Alpah do Garmische. Tekalci naj bi nesli s seboj posebno poslanico v znamenju sportnega tovarštva, glede katere so organizatorji že stopili v stik s francosko smučarsko zvezo.

Kljub temu, da so v Garmischu že nekatere krasne sportne naprave in je sploh ves kraj več ali manj prirejen za velike mednarodne sportne prireditve, bodo vendar tamkaj za čim popolnejšo izvedbo te velike zimsko-sportne manifestacije potrebne še nekatere nove gradnje. Kot najvažnejša se imenuje gradnja velike olimpijske prehodne ceste, ki bo okoli 2.6 km dolga in povprečno 15 do 17 m široka. Razen tega bodo popravili tudi olimpijsko cesto od Monakova do Garmische in še povečali razne sportne naprave, ki so že zdaj tamkaj. Za vse to delo bi potrebnih okoli 5000 delavcev, s katerimi nameravajo do 1. decembra t. l. vse delo končati.

Prirediteljski odbor je že začel prejemati prve prijave za to olimpiado in se je med prvimi prijavila Norveška za vse konkurence v drsanju. Ali bodo Norvežani poslali tjakaj tudi svoje smučarje, za enkrat še ni odločeno. Zanimivo je, da se je tudi pred kratkim ustanovili slovaški olimpijski odbor v Bratislavi odločil, da bo poslal v Garmisch svojo ekipo smučarjev in hokejistov.

Garmisch-Partenkirchen, ki so ga številni aktivni in »neaktivni« prijatelji zimskega sporta spoznali že pred tremi leti kot idealno zimskosportno postojanko, bo gotovo tudi prihodnje leto izpolnil vsa pričakovanja.

ročju HSS ostanejo v veljavi sedaj obstoječa pravila in pravilniki in tehnični poslovniki. Izredna skupščina HSS bo 6. avgusta v Zagrebu.

Teniški dvboj

Celje : Atletiki

Jutri ob 8. zjutraj se bo pričelo na teniški SK Celja v mestnem parku v Celju izločilno tekmovalje za prvenstvo države za moštva med Celjem in Atletiki. Zaradi važnosti in pomena tekmovalnega bosta oba kluba postavila svoje najmočnejše moči ter bodo nastopili najboljši celjski teniški igralci, kakor Skoberne, Toplak, Goršek in mlajši. Opazarjamo na zanimivo srečanje in vabimo ljubitelje tenisa, da si ogledajo tekme.

Krojači na zelenem polju

Jutri v nedeljo ob 18. se bodo v igri z zogo pomerili krojači dveh večjih tvrdk, in sicer trvdke Elite in trvdke Souvan-Co.

Tekma, ki bo na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno, bo zelo zanimiva in zabavna za gledalce. Vstop prost!

»Atletika« št. 4 je izšla.

Nova številka glasila JAS, ki je sicer nekoliko zamujena, prinaša spet nekatere prav zanimive članke. Tako čitamo med drugim o Marjanski stafeti, o nedavnem klubskem prvenstvu države, o formi in padcu naših atletov iz peresa trenerja Čserga, o hercegovskih igrah, o tehnički teka z zaprekami, o stanju atletike v Beogradu, o Londonu kot olimpijskem domaćinu XIII. olimpiade, o fantastični dirki na 5000 m z Makičevim rekordom itd. H kraju je v listu še kopica drobnih vesti iz lahkoatletikega sporta po vsem svetu. Posamezne številke tega lista so po 2 din, letna naročnina pa je 18 din. Naroča se v Zagrebu pri JAS, Svačićev trg 8 (ček. račun 38716).

Sestanek motociklistov v Novem mestu in Trebnjem. Moto Hermes, sekciji v Novem mestu in Trebnjem, sklicujeta za nedeljo 23. t. m. članski sestanek v Novem mestu in Trebnjem. V Novem mestu se bodo zbrali člani ob pol 11. v gostilni Kokliki, nato pa isti dan ob 14. v Trebnjem v gostilni Tomšič. Pozivajo se člani obeh sekcij, da se obvezno udeležijo teh sestankov. Obenem pa se vabijo tudi motoristi in prijatelji motociklizma iz okolice Novoga mesta in Trebnjega, ki doslej še niso nikjer člani, da pridejo na ta sestanke. Po sestanku v Trebnjem bodo udeleženci priredili kratek izlet na Catež.

Kolesarska podzveza Ljubljana obvešča vse svoje dirkače, da bo starti za 17. zvezdno dirko v Celju pri gostilni Kažič na Tyrševi cesti v nedeljo 23. t. m. ob 6. zjutraj. Startnine ni, za številko se zastavi din 10. ali licenca. Sodniki na oltju g. Pogarčan Fran in Plankar Ivan, delegat podzveze Butnar Josip. Delegat zastopa podzvezo na seji slovenskih podzvez v Celju.

SK Amater v Trbovljah obvešča vse sportne klube da jutri v nedeljo ne bo lahkoatletskega mitinga, temveč je preložen na nedeljo 30. t. m. ob enakem času in z enakim sporedom.

Kolesarski dirkač Franc Bricej odide v Ameriko. Kolesarsko društvo Ljubljana se v teh dnevih poslavlja od svojega dirkača Franca Briceja. Ta dolgoletni rutinirani dirkač, ki je nesel ime kluba po vsej Jugoslaviji, Bolgariji in Rumuniji, nas sedaj zapušča in gre preko velike luže na drugi breg. Vemo, da bo tudi v Ameriki zastopal naše društvo častno in s pravo slovensko hudomušnostjo zabaval tamkajšnje kolesarje kakor je včasih nas. Naš vedno vesel Frenk se bo poslovil v nedeljo 23. t. m. zato pozivamo vse članstvo, naj se udeleži poslovnega večera, ki bo pri »Vulga Franču« v Sostrem. — Kolesarska podzveza Ljubljana pozdravlja odhajajočega dirkača Franca Briceja in mu želi v Ameriki mnogo uspeha. Obenem obvešča vse svoje klube, da bo poslovilni večer 23. t. m. na njegovem domu v Sostrem.

Nevaren požar

St. Jurij pri Grosupljem, 21. julija

Ceprav vlada zadnje dni silna vročina, kmetje pridno pospravljajo zadnje seno in zrelo žito pod streho. Po celodnevem delu pa se ljudje takoj, ko se zmračí, spravijo k počitku, ne slutčé, da jih bo zadela ponoči nesreča. Zato jih silno prestraši sredi noči plat zvona in krik: »Gorile«

Danes okoli pol 1. ponoči je izbruhnil požar v bližnji vasi Vrbičju, ki je upepelil posestniku Podražju Antonu, po domače Ruparju, skoraj nov kozolec-dvojnik z 12 okni. Ker je bilo poslopje natlačeno seno in žito, so ga ognjeni zublji v hipu zajeli. Ljudje, ki so zapazili požar, so prihiteli skupaj in začeli z reševanjem. Tudi gasilci iz St. Jurja in Ponove vasi so kmalu prišli s svojimi motornimi brizgalnami na kraj požara. Požrtvovalnim gasilec se je posrečilo ogenj, ki bi bil lahko upepelil vso vas zaradi pomanjkanja vode le omejiti. V veliki nevarnosti so bila sosednja poslopja, ki so jih zaradi silne suše obvladali z vodo in jih tako obvarovali pred besnečim ognjem. Pihal je tudi silen veter, ki je daleč na okoli raznašal goreče snopce in ogorko. Vodo so spraznili iz vseh vodnjakov in celo gnojnic jam. Tako je bila vasica Vrbičje res po čudnem naključju obvarovana propada, pri čemer so si pridobili največ zasluge vestni gasilci. Posestnik Podražj na trpi veliki škodo, saj mu je ogenj upepelil vse seno in žito, ki ga je pred nekaj dnevi skrbno spravil pod streho.

Z Jesenic

s— Gasilski zlet na Jesenicah. Jeseniška gasilska četa in gasilska četa KID pridrida v nedeljo 23. t. m. zlet na Jesenicah. Na sporedu bodo župne vaje za gasilski kongres v Ljubljani v izvedbi radovljiske gasilske župe. Od 4.30 do 8. bo sprejem gostov pred železniško postajo, nato pa se bo formalni sprejem, ki bo šel po glavnih cestah in ulicah na sportni prostor. Ob 8.30 bo slovesna služba božja na prostem. Sledili bodo govori predstavnikov gasilstva, nato pa orodne in proste vaje, rajalni pohodi in tekme gasilskih čet kot vaja za gasilski kongres v Ljubljani. Ob 15.30 bo nastop tekmovalnih revij gasilske čete KID. Po končanih župnih vajah bo na sportnem prostoru velika ljudska veselica z zelo pestrim sporedom. Sodelovalo bo več godb.

Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo samo ob slabem vremenu tudi ob 3. uri pop.) vefilim »Gospodar Sahare« (Molk v puščavi). Vefilim ljubezni do velike Francije. Med dodatki tudi domači kulturni film in Paramountov zvočni tednik. — Sledi »Ljubimec po naročilu«.

Iz Murske Sobote

ms— Otvoritev avtobusne proge Murska Sobota—Gornja Lendava (grad). V sredo 26. t. m. bo slovesno otvorena nova avtobusna proga v Prekmurje. Ob 16. uri bo čisto nov avtobus odpeljal prvič predstavnik oblasti in druge potnike izpred postaje v Murski Soboti proti Gornji Lendavi. Poštni avtobus bo vozil redno vsak dan skozi Črnelavce, Polano, Predanovce, Brezovce, Lemerje, Zenkovec, Bodonce, Radovce, Krupljinik, Gornjo Lendavo.

Iz Gornje Radgone

gr— Otvoritev doma Matije Gubca pri Sv. Juriju ob Ščavnici. V nedeljo 30. t. m. dopoldne bo Društvo kmečkih fantov in deklet pri Sv. Juriju ob Ščavnici slavnostno otvorilo dom Matije Gubca. Otvoritev bo dopoldne, nato pa sledi tudi polaganje venca pred spomenik kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Popoldne ob 17. pa bo zgodovinska igra »Za staro pravdo«.

ms— Napredovanje. Napredovalo je v 5. položajno skupino primarij mursko-soboške bolnišnice g. dr. Slavko Vrbnjak.

Iz Ptuja

j— Zvočni kino Ptuj predvaja danes ob pol 21. in jutri v nedeljo ob pol 19. in pol 21. uri film »Uspavanka«, kot dodatek pa Foxov žurnal. (—)

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino predvaja danes in jutri kmečko komedijo »Ogoljufani prepirjivci«. Prihodnji torek bratje Marx v filmu »Noč v operi«. (—)

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri romanco »Sanje o sreči«. V glavni vlogi Grace Moore. (—)

ST. JANEZ NA DOLENJSKEM. Gasilska četa priredi v nedeljo 23. t. m. veliko vrtno veselico, spojeno z javno tombolo in blagoslovitvijo nove motorne brizgalne. Spored: ob 9.30 sprejem gostov; ob 10. svečana sv. maša, nato blagoslovitev nove motorne brizgalne, kateri bo kumovala ga. Franja Jaklova, veleindustrija iz Karlova; ob 11. mimohod, nato počastitev umrlih članov gasilcev na pokopališču; ob 11.30 preizkusne vaje mladih gasilcev; ob 14.30 javni nastop naraščaj; ob 15. pričetek tombole, nato prosta zabava. Sodelovala bo godba na pihala »Savski val«. Čisti dobiček je namenjen za plačilo nove motorne brizgalne. Pridite!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Franco Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

To sicer ni nesreča, ker imata Princip in Grabež že dovolj zanesljivo roko; Čabrinović, ki še ni povsem izvežban, naj pač pomaga le v skrajni stiski. Potem naznanilo je Čiganović rekel: »Jutri morate izginiti.«

Jutri? Že jutri? Za nekaj trenutkov je gimnazijskemu zastalo srce. A takoj sta se zbrala. Prevzela sta orožje, ki ga je bil Čiganović prinesel: šest bomb in štiri pištole. Dobila sta zavojček, v katerem je bil ciankalij: kdor po atentatu ne bi utegnil pobegniti, je imel dolžnost, da se tisti mah zastupi. Tudi denar sta dobila: malo, skoraj premalo. Železniški uradnik ju očividno pred velikim dnem ni hotel odvaditi stradanja. Dobila sta končno tudi listek, na katerem sta bili napisani dve črki: M. C. Milan Čiganović je zatrdil, da jim bo ta listek odprl tajni predor, ki jih privede v Sarajevo. Prva postaja je Šabac, kjer naj se z listkom izkažeta.

Drugo jutro so nastopili pot, blede, nemi in grozničavi, čeprav se je obetal lep pomladni dan. Na majhnem parniku so odpluli po Savi proti Šabcu, mnogo ljudi je sedelo in stalo okrog njih, kmetov in zaspanih malomeščanov. Čabrinović ni dolgo vztrajal v otroposti, živahni drendaj na parniku

125

ga je delal veselega, zahotelo se mu je, da bi bila tudi tovariša dobre volje. »Pokaj se kisata? Saj je še časa, saj še nismo obešeni«, je rekel, ne da bi pritačil glas. »Drži jezik za zobmi«, je šepnil Princip, na kar je Čabrinović užaljeno namrgodil obraz in začel pomenek z neko kmečko rodbino. Grabež je rekel Principu, ki je mračno gledal v vodo: »Neznosno mi je s svojo besedno drisko. Vsakemu tujcu je zmožen povedati, kakšne velike naloge se je lotil. S svojimi neumnostmi nam bo vse pokvaril.« Princip je prikimal: »Otrresti se ga morava. Če ne že v Šabcu, pa vsaj pred mejo. Čez mejo z njim nikakor ne pojdeva. Porečeva mu, da bi bilo sumljivo, če bi potovali v treh. Saj se nama lahko pozneje spet kje pridruži, ako se hoče. Morda v Tuzli. Treba pa ni. Nemara bo še vesel, če mu daja priliko, da se za časa izmuzne.«

V Šabcu so zapustili ladjo,

logu spravil dijaka čez Drino, med tem ko so Čabrinoviča, ki se je moral ločiti od njiju, poslali s priporočilnim pismom v Zvornik. »V Tuzli se do bimo«, mu je rekel Princip, »od onod naprej lahko spet skupaj potujemo do Sarajeva.« Stavec je bil globoko užaljen. »Ta napuhnjena!« si je mislil. »Ker sta dijaka, se hočeta ločiti od mene. Ali mar ne tvegam glave prav tako kakor onadva? Nu, saj bomo videli, kdo se bolje izkaže: onadva ali jaz.«

Mimo močvar, v širokih ovinkih se ogibaje orožniških postaj, so se po tihotapskih potih plazili

skozi Bosno. Vse je šlo po sreči, dasi ne tako gladko kakor na srbskih tleh. Cariniki, učitelji, kmetje, tihotapci in hlapi so jim bili pomagači, drugi jih je predajal drugemu v roke, ko so vpraševali za pot v Tuzlo, vsak je že imel navodila. Mnogi izmed pomagačev so bili plašljivi, bolj v skrbeh kakor Princip in Grabež, bojazljivejši od Čabrinoviča. ki je spal na kmečkih posteljah in se šalil s kmečkimi dekleti, med tem ko sta se gimnazijca rajši skrivala na samotnih skednjih in se vdajala skrbem, ker se jima je zdelo število sovedcev preveliko. V vsakem kraju, kjer so se oglašili, jih je nekaj ljudi že pričakovalo; zakaj je bil Čiganović tolikim razodel skrivnost? »Da bi bila le že v Tuzli!« sta venomer mislila gimnazijca. V Tuzli sta se hotela rešiti nevarnega tovara, pištol in bomb, ki se z njimi nista mogla upati v Sarajevo. Pred Vidovim dnem sta hotela poslati zanesljivega človeka v Tuzlo po orožje.

Nazadnje sta dospela v Tuzlo. Tu sta zvedela, da je srbska vlada v Loznici in Lešnici poizvedovala po njih, a graničarski častniki jih »niso bili videli« in so rekli tujim orožnikom, da bi moralo biti avstrijskim mejnim stražarjem še bolj kakor srbskim do tega, da ubranijo sumljivcem prehod čez mejo. Princip in Grabež sta se smejala; prvič, odkar sta bila zapustila Beograd. Toda smeh ju je minil, ko se je zaupnik, do katerega se jima je bilo obrniti v Tuzli, premožen trgovec in lastnik kina, z imenom Miško Jovanović, branil sprejeti orožje in ga shraniti. »Preveč znan sem tu, vsak otrok me pozna, v nekaj družtvih sem predsednik«, je tarnal. »Zakaj prihajate ravno k meni? Ali me hočete spraviti v nesrečo?« — »Ne, gospode«, je rekel Princip, »stvar je v redu, ne bova vas nadlegovala,

oprostito, da so nama dali nepravilno naslov.« Obrnil se je in hotel oditi. Jovanović je zardel, ju zadržal, se opravičeval na dolgo in na široko. Sprejel je orožje in dejal: »Tisti, ki pride ponj, naj mi pokaže odprto škaflo cigaret, Stefanija; po tem znamenju ga bom spoznal.«

»Strahopetec bojazljivi!« je rekel Princip Grabežu, ko sta zapustila hišo »takšni ljudje hočejo igrati veliko vlogo, predsedovati društvenim sejam in stresati slavnostne govore; če pa terjaš od njih kaj nevarnega, se podelajo v hlače. Da se naju ne boji — ne vem, ali naju ne bi predal orožnikom.« — »Na srečo se naju boji«, se je nasmešnil Grabež. »Zdaj sem pa radoveden, kaj je s Čabrinovićem. Kdo ve, ali ga bova še kdaj videla.« Ko sta zavila okrog vogala, sta zagledala Čabrinoviča. »Cuj, Trifko«, je rekel Princip, »krivico sva mu delala, ni se izmuznil.« Stopila sta k Čabrinoviću in mu stisnila roke. Zgovorni Čabrinović je bil danes malobeseden. Černo je odgovarjal na vprašanja po svojih doživljajih med potjo. Videti je bilo, da še ni bil odpustil gimnazijskemu.

»Veseli me, da si tu«, je rekel Princip. »Zdaj se odpeljemo skupaj v Sarajevo.«

Dne četrtega junija so dospeli v Sarajevo. Princip se je takoj poslovlil od tovarišev; »kajžimo se kar moči malo, Potiorkovi beriči preže na vsakem vogalu in v vsaki gostilni«, je dejal. Grabež se je odpeljal v Pale k svojemu očetu svečniku. Tudi Čabrinović je obiskal roditelje. Oče, s katerim sta bila prej sprta, ga je prijazno sprejel, in podoba je bilo, da se veseli vrnitve izgubljenega sina. Res čudno je bilo življenje! Oče, ki ga je sin sovražil, sin, ki ga je oče zaničeval — sta mahoma sedela skupaj.

Gospodje!

F. I. GORIČAR — Ljubljana, Sv. Petra cesta

Mali oglasi

Letovišče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Morsko letovišče

v lepem mirnem kraju ob morju, od Suške oddaljen 1 uro vožnje s parnikom. Prvovrstna dunajska kuhinja. Pension din 36-40 dnevno, vključno z vsemi taksami in kopalnicami. Pension »Biserica Sv. Jakov« — Šiljeva. 17365-38

Kam pa, kam?

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

V gostilni Putrich

danes zabava s plesom do 2. ure. Vljudo vabljeni. 17716-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Trgovsko pomočnico

z najmanj štiriletno prakso, večjo dela v trgovini z mehanizmi blagom sprejme pod tojko trdnica Antona Narat, št. Vid pri Grobelnem. 17681-1

Krznarskega

res prvovrstnega, samostojnega strokovnjaka za vsa krznarska dela sprejme pod zelo ugodnimi pogoji Krznarska radnja »Kamčak« — Beograd, Knežev spomenik št. 3. 17734-1

Za Maribor in Celje

izčeno višjega uradnika za zunanje posle, z dobrim nastopom. Ponudbe pod »Stalni zaslužek«, Beograd, poštni predal 968. 17699-1

2 starejši delavki

sprejme Dravsko intendantsko slagalisto za kranje vret. Informacije v upravi Slagalista, Kodeljevo, od 8-12. 17640-1

Več natakari

dobre servike, sprejme za čas kongresa gostilna »Sestica«, 17644-1

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

HALO!

GRADBENO PODJETJE

MARTINEC d. z o. z.

LJUBLJANA — PRULE 8.

Postrežba točna! Cene solidne!

VELIKI BANATSKI MLIN ISČE AGILNE

IN DOBRO VPELJANE

zastopnike

Ponudbe poslati s točno navedbo rajonov in referenc na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »POUZDAN«.

Krapinske toplice

Starodavno znamenito radioaktivno kopalnišče in zdravilišče uspešno zdravi revmo, išias, giht, ženske bolezni itd. Zdravljenje z blatom, kopeli v hiši, novo zgrajeni veliki bazen na odprtem, dobra hrana, nizke cene, znatni popusti za pred in po sezoni, pavšalne kure, lastni avtobus na postaji Zabok-Krapinske toplice, po železnici brezplačen povratek itd. — Zahtevajte prospekte!

104

Tega pogleda se je siromak tolikanj prestrašil, da je odskočil za dobršen meter. Pri tem je pozabil, kje stoji, in padel znak v tovarni prostor parnika. Ta je bil poln premoga, nasledke si lahko mislilo, posebno ker je bil gospod Vrtačnik že moker ko miš.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Gostilna, kegljišče,

in prostor za balinanje, se odda poštini osebi radi prevzema večjega obrata. Cenjene ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Sigurna eksistenca«. 17709-19

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Trgovska hiša

velika, dvonadstropna, v središču mesta Celja s trgovskimi lokali in velikimi skladišči napredaj. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Kapital«. 17574-20

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Sobo

moderno opremljeno s topopomo kopalnico, takoj oddam. Vprašati Tyrševa cesta 43-I. levo. 17700-23

Solnčna soba

opremljena, se odda. Električna luč, poseben vhod. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 17706-23

Sobico

čisto, razčno, z dobro hrano, vso opremo, poleg kuhinje. Kopalnica, se odda s 1. avgustom. M. Bežaj, Beethovnova 13-III. 17711-23

Sobo

lepo opremljeno, oddam boljšemu stalnemu gospodu, takoj ali s 1. avgustom. Prednost imajo penzionisti. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 17653-23

Sobo

prijazno, svetlo in čisto, oddam eni ali dvema solidnim osebam za stalno ali samo za počitnice. Eventualno vsa oprema. Kopalnica. Strossmayerjeva 4-I, desno. (Nasproti gimnaziju na Poljanski cesti.) 17723-23

Sobo

Opremljeno, strogo separirano, za eno ali dve osebi odda takoj. Nebotičnik V. nadstropje. 17732-23

Opremljeno sobo

s celotno dobro opremo pri boljši družini, oddam gospodu. Istotam sprejemam sostanovalca. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17616-23

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA A. 644-11, 17723-23

INSERIRAJTE

V »JUTRU«!

HALO!

Stavbnim gospodarjem in tehničnim uradom se najtopleje priporoča

GRADBENO PODJETJE

MARTINEC d. z o. z.

LJUBLJANA — PRULE 8.

Postrežba točna! Cene solidne!

VELIKI BANATSKI MLIN ISČE AGILNE

IN DOBRO VPELJANE

zastopnike

Ponudbe poslati s točno navedbo rajonov in referenc na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »POUZDAN«.

Krapinske toplice

Starodavno znamenito radioaktivno kopalnišče in zdravilišče uspešno zdravi revmo, išias, giht, ženske bolezni itd. Zdravljenje z blatom, kopeli v hiši, novo zgrajeni veliki bazen na odprtem, dobra hrana, nizke cene, znatni popusti za pred in po sezoni, pavšalne kure, lastni avtobus na postaji Zabok-Krapinske toplice, po železnici brezplačen povratek itd. — Zahtevajte prospekte!

Živali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Pes jazbecar

se je zatekel iz Kranja z znanjo št. 38. Nahaja se v Ljubljani. Najditelj se naproša, da sporoči o njem na naslov: Roosa v Kranju proti nagradi. 17671-27

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din, za dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

»Uradnica«

v nedeljo zvečer ob istem času, istotam! »Hana«. 17729-24

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Po priznanih nizkih

cenah si nabavite najboljšo moško obleko, perilo in vsa praktična oblačila pri

Preskerju

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 14

Klišeje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA A. 644-11, 17723-23

Lloydovo potovanje na Island in Norveško

s luksuznim izletniškim parobrodom »General von Steuben« od 7. avgusta do 27. avgusta 1939. — 20 dni potovanja, dolžina pota 4.557 morskimi milj ali 8.440 km.

FARÖR OTOČJE — ISLAND — NORDKAP — NORVEŠKA

D o h o d

VOZNI RED

O d h o d

10. avg. zjutraj

12. » zjutraj

17. » zvečer

18. » predpoldne

18. » zvečer

19. » predpoldne

20. » opoldne

22. » zjutraj

23. » opoldne

24. » predpoldne

25. » opoldne

27. » zjutraj

27. » predpoldne

10. avg. popoldne

12. » opoldne

18. » zvečer

18. » zjutraj

18. » predpoldne

19. » zjutraj

19. » opoldne

20. » zvečer

22. » zvečer

24. » zjutraj

24. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer

25. » zvečer